

23 Aars Dyrkningsforsøg med Sorter af seksradet Byg.

40. Beretning fra Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I 1886 begyndte Forsøgene med seksradet Byg paa Statens Forsøgsstationer ved Tystofte og Askov. Siden har de efterhaanden været anstillede foruden ved de to nævnte Stationer endvidere ved Lyngby og Vester Hassing (Tylstrup) siden disse Stationers Oprettelse, ligesom de har været udførte paa Filialstationerne ved Aakirkeby og Abed, siden disse blev oprettede. Gennem den lange Aarrække siden Forsøgenes Paabegyndelse har der været prøvet et større Antal Sorter, hvoraf dog de allerfleste har vist sig lidet værdifulde. Først med de af *N. P. Nielsen* fremstillede nye Sorter samt Erh. Frederiksens Byg, som dette nu foreligger, frembyder disse Forsøg nogen større praktisk Interesse. Skønt Interessen saaledes overvejende knytter sig til de senere Aars Forsøg, er der dog i den følgende Beretning ogsaa gjort Rede for Forsøgene fra tidligere Tider.

Beretningen er udarbejdet af Konsulent *M. L. Mortensen*, Lyngby, under Ansvar af Statskonsulent *K. Hansen*. For at undgaa Gentagelser fra 38. Beretning (om Forsøg med Sorter af toradet Byg) er der jævnlig henvist til denne.

Bestyrerne ved Statens Forsøgsvirksomhed i Plantekultur.

I. Indledning.

Dyrkning af seksradet Byg i Danmark, særlig i Aarene 1886—1908.

Det seksradede Byg spiller i Nutidens Landbrug som Helhed kun en ringe Rolle, og dets Betydning har i lange Tider været aftagende. I 1907 var i hele Landet ca. 76,000 Tdr. Ld. eller 1.6 pCt. af Agerjorden besaaet med denne Kornart; i 1896, det første Aar, for hvilket Arealstatistikken gør Adskillelse mellem toradet og seksradet Byg, var Arealet betydeligt større, nemlig ca. 118,000 Tdr. Ld. eller 2.5 pCt. af Agerjorden. Størst Betydning har det seksradede Byg i Jylland, hvor det i 1907 optog ca. 54,000 Tdr. Ld. eller 1.9 pCt. af Agerjorden, medens det paa Øerne kun optog ca. 22,000 Tdr. Ld. eller 1.2 pCt. af Agerjorden. Og ikke alene har Arealet med seksradet Byg været i absolut Tilbagegang i det nævnte Tidsrum, men ogsaa i Forhold til toradet Byg er det seksradede Byg næsten overalt i Landet aftaget i Betydning (se Tabel 1), saaledes at det i 1896 for hele Landet udgjorde 23.3, men i 1907 kun 18 pCt. af det samlede Bygareal. Paa Øerne har Københavns Amt det største Areal med seksradet Byg (i 1907 5 pCt. af Agerjorden). I øvrigt er seksradet Byg paa Øerne kun af meget ringe Betydning; i Maribo, Odense og Sorø Amter er Arealerne med seksradet Byg voksede en Ubetydelighed fra 1896 til 1907, i alle Øernes øvrige Amter derimod aftagne. I Jylland har Aarhus og Randers Amter kun meget smaa, men noget voksende, Arealer med seksradet Byg, medens Dyrkningen af dette i det øvrige Jylland er af forholdsvis større, men stærkt aftagende, Betydning; i Vejle og Ribe Amter var de med seksradet Byg besaaede Arealer ikke engang halvt saa store i 1907 som i 1896. Af Jyllands Amter har Thisted Amt forholdsvis størst Areal med seksradet Byg, i 1907 4.4 pCt. af Agerjorden.

For Tiden før 1896 giver Arealstatistikken ingen Oplysning om de med seksradet Byg dyrkede Arealer; men af de fra anden Side foreliggende Oplysninger kan sluttes, at den Tilbagegang i Dyrkningen af denne Kornart, som kan konstateres fra 1896 til 1907, har været en Fortsættelse af en gennem mere end et Aarhundrede fortsat Bevægelse, der ganske vist maaske nu og da kan have været afbrudt for et kortere Tidsrum. Vi

ved, at i Tiden før de store Landboreformer var seksradet Byg næsten den eneste dyrkede Bygart, medens toradet Byg, i hvert Fald bortset fra Lolland-Falster, kun dyrkedes forsøgsvis af enkelte større Landmænd. Vi ved tillige, at seksradet Byg, i

Tabel 1. Oversigt over de med seksradet Byg dyrkede Arealer i Danmarks Amter 1896 og 1907 samt Kærneudbyttet i Gennemsnit i Tiaaret 1897—1906.

Amt	Tusind Tdr. Ld. besaaet med 6rd. Byg		6rd. Byg udgjorde pCt. af Agerjorden		6rd. Byg udgjorde pCt. af samlet Bygareal		Udbytte af 6rd. Byg i Ctn. pr. Td. Ld. i Tiaaret 1897—1906
	1896	1907	1896	1907	1896	1907	
Københavns	14.2	8.2	8.4	5.0	45.0	30.5	23.4
Frederiksborg	4.0	2.6	2.8	1.5	16.9	12.8	22.8
Holbæk	3.2	2.1	1.8	0.9	7.2	5.3	24.1
Sorø	1.6	1.7	0.8	0.8	4.9	5.5	24.7
Præstø	1.7	1.5	0.8	0.6	4.7	4.8	23.4
Bornholms	1.5	0.9	2.0	1.9	18.6	17.4	20.5
Maribo	0.7	1.1	0.8	0.5	1.5	2.8	22.0
Svendborg	3.1	2.0	1.4	0.9	8.8	6.2	20.7
Odense	1.6	2.2	0.6	0.8	4.5	6.7	33.6
Øerne i alt	31.6	22.4	1.7	1.2	10.7	8.2	23.0
Vejle	10.9	5.8	3.5	1.7	38.5	27.1	19.8
Aarhus	1.2	1.8	0.4	0.6	3.5	6.7	14.9
Randers	1.4	2.2	0.5	0.7	4.8	8.8	17.5
Aalborg	9.8	6.0	2.8	1.8	37.5	41.1	16.2
Hjørring	13.6	9.7	4.2	2.9	60.1	67.1	17.5
Thisted	9.1	7.9	5.2	4.4	65.7	57.7	22.5
Viborg	12.8	6.6	3.4	1.8	46.2	35.7	17.5
Ringkøbing	13.9	7.7	4.4	1.9	86.5	80.6	14.8
Ribe	14.6	6.8	4.9	2.8	88.4	83.7	14.4
Jylland i alt	86.4	53.9	3.0	1.9	40.6	36.0	17.1
Hele Landet	117.9	76.3	2.5	1.6	23.8	18.0	18.9

hvert Fald i de fleste Egne, var den vigtigste af alle Kornarter og derfor i de østlige Provinser slet og ret kaldtes »Korn«; og det var den eneste Kornart, med hvilken der dreves Handel i større Udstrækning. At det seksradede Byg saaledes var det almindelige Byg, skønt toradet Byg længe har været kendt og forsøgsvis dyrket, stammede vel væsentlig fra dets relative Fordringsløshed. Navnlig spillede det, at det seksradede Byg taaler at saas sent, en stor Rolle i Datidens primitive Landbrug. Med den almindelige Fremgang i Landbruget efter Landbo-

reformernes Tid begyndte det toradede Byg at brede sig, først paa de større Gaarde, senere paa Bøndergaardene i Landets bedre Egne. Det maa bemærkes, at det ikke af de foreliggende Kilder kan ses, hvorledes Forholdene har været paa Lolland-Falster. Her var muligvis det toradede Byg allerede paa Landboreformernes Tid den almindelige Bygart; i hvert Fald dyrkedes omkring 1800*), efter *Begtrup*, saa godt som kun toradet Byg paa disse to Øer. Paa Fyn med omliggende Øer var det seksradede Byg endnu i 1806*) den mest dyrkede Bygart; kun i enkelte Egne, f. Eks. i Vinding og Sunds Herred samt paa Langeland, var det toradede Byg almindeligt dyrket. I den følgende Menneskealder fortrængtes det seksradede Byg imidlertid næsten fuldstændigt paa Fyn. Saaledes skriver *C. Dalgas* 1837 om Svendborg Amt**), at der paa Fyn og Langeland næsten kun saas toradet Byg eller »Radebyg«, som det kaldtes, og at det havde været saaledes i »umindelige Tider«; paa Taasinge og Smaaøerne dyrkedes derimod endnu mest seksradet Byg eller »Smaabyg«. Om Odense Amt skriver *Hofman-Bang****) 1843, at seksradet Byg, der for 30 Aar siden var den fremherskende Bygsort, mere og mere forsvandt og nu kun blev saaet enkelte Steder, hvor man dyrkede Byg efter Byg. Paa Sjælland dyrkedes det seksradede Byg i Aarene omkring 1800 kun paa enkelte Hovedgaarde†). 30—40 Aar senere var det toradede Byg udbredt over hele Øen††) og havde næsten helt fortrængt det seksradede paa de større Gaarde og hos mindre Landbrugere uden for Bondestanden, medens Bønderne endnu i de fleste Egne holdt fast ved det seksradede Byg. Paa Bornholm dyrkedes toradet Byg endnu saa sent som i 1839†††) kun paa et Par Gaarde.

*) Se *G. Begtrup*: Beskrivelse over Agerdyrkningens Tilstand i Sjælland og Møen, I—II, 1803; do. i Fyen, Langeland og Ærøe, 1806; do. i Lolland og Falster, 1806; do. i Nørrejylland, I—III, 1808—1812.

**) Bidrag til Kundskab om de danske Provinsers nuværende Tilstande i økonomisk Henseende, 9. Bd., Svendborg Amt, ved *C. Dalgas*, 1837.

***) Bidrag til o. s. v., 10. Bd., Odense Amt, ved *J. A. Hofman-Bang*, 1843.

†) Se *Begtrups* anførte Skrift.

††) Bidrag til o. s. v., 6. Bd., Frederiksborg Amt, ved *G. Saraau*, 1831; 11. Bd., Kjøbenhavns Amt, ved *J. P. Hage*, 1839; 13. Bd., Præstø Amt, ved *O. D. Lütken*, 1839; 14. Bd., Sorø Amt, ved *P. Duus*, 1840; 18. Bd., Holbæk Amt, ved *T. Hasle*, 1844.

†††) Bidrag til o. s. v., 10. Bd., Bornholms Amt, ved *F. Thaarup*.

Længst har Dyrkningen af seksradet Byg holdt sig i Jylland, særlig i Halvøens magre Egne. Omkring 1810 var det seksradede Byg endnu saa godt som eneraadende*), selv om der hist og her af Bønderne dyrkedes lidt toradet Byg til eget Brug (til Gryn). Dog var enkelte større Gaarde i Østjylland allerede gaaede over til Dyrkning af toradet Byg, ligesom dette rent lokalt blev dyrket mere almindeligt i de bedste Egne. I den følgende Tid bredte det toradede Byg sig ogsaa i Jylland en Del, om end ikke saa hurtigt som paa Øerne. Omkring 1830—1840 var de allerfleste større Gaarde og de fleste mindre Landbrugere uden for Bondestanden i de frugtbare Dele af Vejle, Skanderborg, Aarhus og Randers Amter gaaede over til toradet Byg, ligesom dette dyrkedes hist og her i de øvrige Amter**). Bønderne holdt derimod overalt i Jylland længe fast ved det seksradede Byg, som de mente gav størst Udbytte, »fordi det havde seks Rækker Kærner«, ligesom Halmen ansaas for bedre til Foderbrug end Halmen af toradet Byg. I Hjørring, Thisted, Ringkøbing og Ribe Amter dyrkes der den Dag i Dag mere seksradet end toradet Byg, i de to sidstnævnte Amter over fire Gange saa meget. Den udstrakte Dyrkning af seksradet Byg i Vest- og Nordjylland har sin naturlige Begrundelse i disse Egenes Jordbunds- og Klimaforhold.

Angaaende Foldudbyttet af seksradet Byg foreligger der i Høststatistikken kun Oplysninger fra og med Aaret 1897; for de tidligere Aar gælder Høstberetningernes Oplysninger om Foldudbyttet toradet og seksradet Byg under eet. I Tabel 1 er i sidste Kolonne opført det gennemsnitlige Kærneudbytte af seksradet Byg i Landets Amter og Hoveddele for Tiaaret 1897—1906. For hele Landet er Gennemsnits-Kærneudbyttet herefter ca. 19, for Øerne ca. 23, for Jylland ca. 17 Ctn. pr. Td. Ld. Det største Udbytte høstes i Sorø Amt (24.7 Ctn.) og derefter i Hol-

*) Se Begtrups anførte Skrift.

***) Bidrag til Kundskab om de danske Provinsers nuværende Tilstand i økonomisk Henseende, 1. Bd., Vejle Amt, ved *C. Dalgas*, 1826; 2. Bd., Randers Amt, ved *J. C. Hald*, 1827; 3. Bd., Aarhus Amt, ved *J. C. Bredsdorff*, 1827; 4. Bd., Hjørring Amt, ved *L. C. Brinck-Seidelin*, 1828; 5. Bd., Ribe Amt, ved *C. Dalgas*, 1830; 7. Bd., Aalborg Amt, ved *C. Christensen*, 1832; 8. Bd., Ringkøbing Amt, ved *J. C. Hald*, 1833; 12. Bd., Viborg Amt, ved *St. St. Blicher*, 1839; 15. Bd., Thisted Amt, ved *C. Diørup*, 1842; 17. Bd., Skanderborg Amt, ved *J. C. Schytte*, 1843.

Tabel 2. Sommermaanedernes Middeltemperatur og Nedbørssummen paa Forsøgsstationerne i Aarene 1904—1908.

Maaned	Aar	Middeltemperatur i C. ^o						Nedbørssum i Mm.					
		Tys- tofte	Lyng- by	Askov	Tyl- strup	Aa- kir- keby	Abed	Tys- tofte	Lyng- by	Askov	Tyl- strup	Aa- kir- keby	Abed
April	1904	6.8	6.2	6.7	5.5	4.7	7.0*	39.9	45.8	80.0	78.0	59.5	40.9*
	1905	4.2	3.4	3.6	3.2	3.2	4.2	48.2	52.6	57.6	72.8	41.0	44.1
	1906	6.9	7.8	6.5	6.2	7.4	7.8	23.0	14.8	33.8	26.8	9.9	20.7
	1907	4.9	4.7	5.2	4.8	4.2	5.7	11.0	34.8	12.0	15.5	19.7	22.5
	1908	4.8	4.8	4.7	4.5	3.9	5.4	30.8	53.5	45.1	23.9	63.6	45.2
Maj	1904	10.4	10.2	9.9	9.4	8.4	10.1*	45.4	61.5	40.0	53.5	36.6	43.1*
	1905	12.8	12.8	12.0	10.6	10.8	12.0	16.4	10.8	17.7	37.1	27.8	55.6
	1906	12.4	13.2	12.3	11.4	11.1	12.8	30.0	28.7	62.2	37.9	47.8	33.8
	1907	10.8	9.8	10.8	9.9	9.5	11.3	48.8	51.7	43.5	25.8	25.8	45.4
	1908	10.6	10.2	10.6	9.6	9.3	11.2	53.9	77.6	39.2	44.0	84.4	61.9
Juni	1904	14.7	14.8	13.8	13.2	13.4	14.2*	38.8	35.1	29.3	33.8	56.8	38.1*
	1905	16.7	16.8	16.1	15.8	15.8	17.2	64.8	64.6	64.0	35.9	23.4	34.8*
	1906	15.9	15.3	14.9	15.5	13.5	15.1*	44.2	47.7	25.8	20.8	69.7	56.6
	1907	13.5	12.8	12.8	12.2	12.8	13.6	90.4	95.6	99.5	100.8	38.4	123.5
	1908	15.2	14.6	14.7	14.3	14.3	16.1	49.3	65.8	29.6	19.4	40.7	48.2
Juli	1904	16.9	16.9	16.7	15.4	16.0	16.6*	33.6	25.5	6.5	3.0	7.6	29.8
	1905	17.8	17.4	16.7	16.1	16.2	18.1	66.6	49.9	95.5	37.7	141.2	54.1
	1906	17.3	16.1	16.2	15.3	15.6	16.7*	32.0	51.1	27.8	34.9	42.5	42.9
	1907	14.9	14.4	14.1	14.2	14.5	15.2	48.6	54.8	21.2	61.5	80.0	82.8
	1908	18.1	17.2	16.6	16.8	17.5	18.0	40.1	51.4	120.0	37.1	48.6	62.2
August	1904	16.3	15.9	15.7	14.4	15.2	15.8	46.8	28.7	50.6	70.8	33.0	39.0
	1905	16.8	15.9	15.4	14.8	15.5	16.8	94.4	178.8	126.6	135.4	166.7	65.8
	1906	16.7	15.6	16.0	15.0	15.0	16.8	70.4	122.8	102.8	84.0	105.6	60.0
	1907	14.2	13.4	13.5	12.8	13.8	14.2	42.2	77.8	114.1	90.1	75.5	97.5
	1908	15.4	14.8	14.2	14.5*	15.4	15.2	91.2	84.1	143.5	35.0	132.9	107.7

bæk (24.1), Odense (23.6), Københavns og Præstø (23.4) samt Thisted (22.5) Amter. Det mindste Udbytte høstes i Ribe Amt (14.4 Ctn.) og derefter i Ringkøbing (14.8), Aarhus (14.9) og Aalborg (16.2) Amter**).

*) Beregnede af de omliggende Observationssteder.

***) En Sammenligning mellem Kærneudbyttet af seksradet og toradet Byg i Landets forskellige Amter findes i 38. Beretning i Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 16. Bind, Side 6.

II. Vejrforholdene i Aarene 1886—1908.

Udførligere Tabeller over de klimatologiske Forhold paa Forsøgsstationerne i Tiden fra September 1894 til August 1904 findes i 19. Beretning*). For Tiden indtil August 1894 kan Sommermaanedernes Middeltemperatur og Nedbørsummer paa Forsøgsstationerne f. Eks. findes i 4. Beretning**). For Aarene 1904—1908 giver Tabel 2 de nødvendige Oplysninger. I 38. Beretning***) er der gjort udførligere Rede for Vejrforholdene i Aarene 1886—1906 og for disses Indflydelse paa Byghøsten i Danmark i de forskellige Aar.

III. Byggets Dyrkningsforhold paa Forsøgsmarkerne.

De sammenlignende Sortsforsøg med seksradet Byg har i den forløbne Aarrække været foretagne paa Statens Forsøgsstationer ved Tystofte, Lyngby, Askov og Vester Hassing (fra 1906 Tylstrup), for Askovs og Vester Hassings Vedkommende baade paa Sandmarken og Lermarken. Fra 1904 har der endvidere været foretaget Forsøg i mindre Omfang paa de fra Forsøgsstationerne ved Tystofte og Lyngby ledede Filialstationer henholdsvis ved Abed (Lolland) og Aakirkeby.

Om Jordbundsforholdene paa Forsøgsstationerne findes de fornødne Oplysninger i 38. Beretning, Side 21. Samme Sted findes meddelt Oplysninger om Driftsforholdene paa Forsøgsstationerne.

Som Tabel 3 viser, er de største Kærneafgrøder af seksradet Byg gennemgaaende høstede paa Forsøgsmarken ved Tystofte, hvor der i Gennemsnit af Aarene 1886—1908 er avlet ca. 27 Ctn. Kærne pr. Td. Ld.; af de gamle Forsøgsmarker staar derefter Askov Lermark højest med 22.6 Ctn. pr. Td. Ld., og derpaa følger Forsøgsmarken ved Lyngby (ca. 20 Ctn.), V. Hassing Sandmark (ca. 13 Ctn.) og Askov Sandmark (12 Ctn.). Hvad Halmudbyttet angaar, staar Forsøgsmarkerne ved Tystofte og Lyngby omtrent lige højt (ca. 33 Ctn.), og Kærne-

*) Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 14. Bind, Side 121—124.

***) Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 8. Bind, Side 168—171.

****) Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, nærværende Bind, Side 15—20.

procenten er altsaa langt mindre ved Lyngby end ved Tystofte. Derefter følger Askov Lermark (ca. 31 Ctn.), V. Hassing Sandmark (ca. 21 Ctn.) og Askov Sandmark (ca. 18 Ctn.).

Tabel 3. Det gennemsnitlige aarlige Kærneudbytte af seksradet Byg paa Forsøgsmarkerne.

Aar	Tystofte	Lyngby	Askov Lermark	Askov Sandmark	Vester Hassing Sandmark	Tylstrup	Aa-kirkeby	Abed
1886	34.3	—	27.0	—	—	—	—	—
1887	36.0	—	24.1	—	—	—	—	—
1888	25.3	—	20.1	—	—	—	—	—
1889	21.1	—	19.8	6.1	—	—	—	—
1890	16.2	—	25.3	10.2	—	—	—	—
1891	29.9	—	31.4	17.9	—	—	—	—
1892	34.1	—	38.8	23.6	—	—	—	—
1893	14.0	10.2	13.8	7.1	—	—	—	—
1894	23.9	17.6	21.2	11.2	—	—	—	—
1895	23.0	6.4	18.6	15.7	—	—	—	—
1896	22.8	15.6	21.1	10.4	—	—	—	—
1897	23.4	17.3	17.3	18.3	—	—	—	—
1898	24.0	28.5	23.5	7.6	—	—	—	—
1899	26.2	19.8	21.0	—	9.1	—	—	—
1900	26.8	22.8	21.9	—	9.6	—	—	—
1901	29.6	22.1	18.6	—	10.5	—	—	—
1902	31.7	23.1	19.1	—	14.0	—	—	—
1903	25.8	17.5	21.0	—	19.6	—	—	—
1904	29.8	16.5	17.6	—	16.5	—	12.4	30.8
1905	33.2	16.2	8.0	—	—	—	12.4	29.5
1906	27.9	28.3	29.4	—	—	9.1	29.2	24.5
1907	34.3	35.7	29.6	—	—	21.8	39.7	30.2
1908	25.4	24.8	30.2	—	—	6.7	25.8	24.7
Gennemsnit	26.9	20.1	22.6	12.0	13.2	12.4	23.9	27.9

I Aarene 1904—1908 bliver Rækkefølgen for Forsøgsmarkerne i Henseende til Kærneudbytte følgende: Tystofte (30 Ctn.), Abed (28 Ctn.), Lyngby, Aakirkeby (24 Ctn.), Askov Lermark (23 Ctn.), Tylstrup (12 Ctn.). I Henseende til Halmudbytte bliver Rækkefølgen derimod følgende: Abed (45 Ctn.), Lyngby (43 Ctn.), Aakirkeby (38 Ctn.), Tystofte (35 Ctn.), Askov Lermark (30 Ctn.), Tylstrup (21 Ctn.).

Kærne- og Halmudbyttets Størrelse og indbyrdes Forhold, der kommer til Udtryk i Kærneprocenten, afhænger af mange Faktorer, først og fremmest Jordbundens Art og Gødningskraft,

men ogsaa af Stedets Vejrforhold, af Saatid og Sygdomsangreb, Forfrugt, Jordbehandling, Gødskning o. s. v. Det vil derfor være rigtigt at betragte disse Forhold for hver enkelt Forsøgs-mark, før vi gaar over til Behandling af Forsøgenes Resultater.

Tabel 4. Det gennemsnitlige aarlige Halmudbytte af seksradet Byg paa Forsøgsmarkerne.

Aar	Tys- tofte	Lyngby	Askov Ler- mark	Askov Sand- mark	Vester Hassing Sandmark	Tyl- strup	Aa- kirkeby	Abed
1886	35.2	—	34.6	—	—	—	—	—
1887	34.1	—	24.0	—	—	—	—	—
1888	37.5	—	28.8	—	—	—	—	—
1889	17.8	—	23.7	13.8	—	—	—	—
1890	51.9	—	45.8	17.2	—	—	—	—
1891	38.8	—	35.8	20.4	—	—	—	—
1892	41.8	—	49.2	29.6	—	—	—	—
1893	19.9	25.8	18.8	14.9	—	—	—	—
1894	33.8	27.2	43.0	17.6	—	—	—	—
1895	24.6	13.6	33.4	22.2	—	—	—	—
1896	27.1	23.1	33.6	16.8	—	—	—	—
1897	35.0	33.2	25.6	13.1	—	—	—	—
1898	37.8	39.2	34.9	15.4	—	—	—	—
1899	28.4	28.2	24.8	—	15.9	—	—	—
1900	32.5	33.8	24.8	—	17.8	—	—	—
1901	34.0	37.6	24.7	—	16.9	—	—	—
1902	33.0	32.9	26.0	—	27.4	—	—	—
1903	26.4	22.5	28.9	—	24.9	—	—	—
1904	34.7	27.0	23.8	—	24.0	—	31.7	37.7
1905	38.1	25.0	14.0	—	—	—	23.2	42.8
1906	30.0	49.1	42.6	—	—	25.2	40.8	55.6
1907	35.4	63.5	37.5	—	—	27.5	60.2	52.7
1908	36.1	50.9	34.6	—	—	11.1	36.7	38.9
Gennemsnit	33.2	33.8	30.9	18.1	21.2	21.8	38.4	45.4

Driftsforholdene. Paa Forsøgsmarken ved Tystofte har Forsøgene med seksradet Byg i Aarene 1886—1897 i Reglen været indlagte i de samme Marker som Forsøgene med toradede Bygsorter (se 38. Beretning, Side 22—24), og de seksradede Bygsorter har været spredte mere eller mindre mellem disse; dog har der i nogle Marker kun været Forsøg med toradede; i andre kun med seksradede Bygsorter. Fra 1898 af har Forsøgene med toradet og seksradet Byg stedse været behandlede som særskilte Forsøg og har ligget i forskellige Marker.

I Aarene 1886—1897 og 1904 har Forsøget med seksradet Byg hvert Aar været indlagt i de saakaldte A-Marker, der drives i følgende 8-Marks Vekseldrift:

1. Havre.
2. Vikkehavre, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.
3. Rug.
4. Humle-Sneglebælg og Ital. Rajgræs.
5. Rug, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.
6. Roer, gødet med 40,000 Pd. Staldgødning.
7. Byg med Udlæg.
8. Kløver og Græs.

Bygget følger altsaa efter staldgødede Rodfrugter; i 1886, da Sædsiftet blev anlagt, blev Bygget dog saaet efter Brak, hvorpaa der om Efteraaret blev udført 12 Læs Staldgødning pr. Td. Ld. Til Bygget er der ellers ikke givet Gødning af nogen Art undtagen i 1892, da der blev anvendt 100 Pd. Chilisalpeter pr. Td. Ld. som Overgødning. I Aarene 1894—1903 og 1905—1908 er Forsøgene med seksradet Byg indlagte i de saakaldte B-Marker. Disse blev drevne i følgende 8-Marks Drift:

1. Hvede, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.
2. Byg.
3. Roer, gødet med 40,000 Pd. Staldgødning.
4. Byg.
5. Havre.
6. Kløver.
7. Kløver.
8. Renbrak.

I dette Sædsifte er der altsaa to Bygmarker, og Forsøgene med seksradet Byg var i 1894—1896 indlagte i dem begge, i de øvrige Aar kun i een af dem, i 1897, 1899—1901, 1903 og 1905—1908 efter Hvede, i 1902 i den tilsvarende Mark, der dog dette Aar var besaaet med Havre, og i 1898 endelig i Skiftet efter Roer. Til Bygget er der i 1903 givet 150 Pd. Chilisalpeter som Overgødning, ellers aldrig Gødning af nogen Art, undtagen i 1908, hvor der til Halvdelen af Parcellerne blev givet 150 Pd. Chilisalpeter, 120 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 100 Pd. 37 pCt. Kaligødning. I Aarene 1891, 1892 og 1893 var Forsøget med seksradet Byg, foruden i A-Marken, indlagt i en af de saakaldte C-Marker, der blev drevne i følgende 7-Marks Drift:

1. Rug, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.
2. Byg.

3. Vikkehavre o. l.
4. Havre.
5. Kløver og Græs.
6. Kløver og Græs.
7. Helbrak.

Endelig er Bygforsøget i 1893 indlagt i en af de saakaldte D-Marker efter staldgødede Rodfrugter. Hverken i denne eller i C-Markerne er der givet nogen Gødning til Bygget.

Det seksradede Byg følger altsaa paa Forsøgsmarken ved Tystofte altid efter en staldgødet Afgrøde, medens der til Bygget som Regel ingen Gødning er givet.

Paa Forsøgsmarken ved Lyngby har det normale Sædskifte i Bredemarken været følgende:

1. Rug, gødet med 200 Pd. 18 pCt. Superfosfat.
2. Kartofler, gødet med 30,000 Pd. Staldgødning.
3. Havre.
4. Roer, gødet med 40,000 Pd. Staldgødning.
5. Byg med Udlæg.
6. Kløver.
7. Kløver, Halvbrak.

I de senere Aar er der dog sket lidt Forandring i Sædskiftet, ved at der er kommet en ny, ottende, Mark til, ligesom der i de senere Aar er gødet betydelig rigeligere med Kunstgødning. I Aarene 1893—1895 og 1898—1906 er Forsøgene med seksradede Bygsorter indlagte i samme Mark som Forsøgene med toradede Bygsorter, altsaa som Regel efter staldgødede Roer. I 1893, da Marken overtoges til Forsøg, var Forfrugten dog latringødet seksradet Byg og i 1894 ugødet Havre; i 1906 blev Bygget saaet i det sidst overtagne Skifte efter kunstgødede Ærter. I 1896 og 1897 var Forsøget med seksradet Byg anlagt paa mindre Jordstykker uden for den egentlige Forsøgsmark. I 1907 og 1908 var det anlagt i Virumgaardsmarken, i 1907 efter staldgødede og kunstgødede Runkelroer, i 1908 efter Vintersædstaldfoder, gødet med alsidig Kunstgødning. Til Bygget er der (af Hensyn til Udlæget) i 1898 givet 16,000, i 1899 20,000 og i 1908 30,000 Pd. Staldgødning pr. Td. Ld., i 1899 tillige 100 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 600 Pd. Kainit, i 1908 tillige 100 Pd. Chilisalpeter. I 1894 blev der til Bygget givet 200 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 200 Pd. Chilisalpeter, i 1895 200 Pd. Chilisalpeter. I Aarene 1904—1907 er der til Bygget gødet med alsidig Kunstgødning, 100 Pd. (i 1907

200 Pd.) Chilisalpeter, 200 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 100 Pd. 37 pCt. Kaligødning pr. Td. Ld. Roetoppen er altid fjærnet fra Marken straks efter Roernes Optagning om Efteraaret (se 38. Beretning, Side 24).

Paa Askov Forsøgsstations Lermark er det seksradede Byg i Aarene 1886—1905 saæt i de saakaldte a-Marker, der blev drevne i følgende 8-Marks Kobbølbrug:

1. Rug, gødet med 32,000 Pd. Staldgødning.
2. Byg.
3. Roer, gødet med 40,000 Pd. Staldgødning.
4. Havre, gødet med 24,000 Pd. Staldgødning.
- 5—7. Kløver og Græs.
8. Helbrak.

I Aarene 1893 og 1894 var en Del af Sorterne tillige saæde i henholdsvis 2 og 1 Mark foruden det regelmæssige Skifte. I den ene af disse Marker i 1893 var Forfrugten ompløjet Rug, gødet med 32,000 Pd. Staldgødning.

Til Bygget er der i Aarene 1886—1905 aldrig givet Gødning af nogen Art. I Aarene 1906—1908 har Forsøget været indlagt i G-Markerne, der drives i følgende 9-Marks Vekseldrift:

1. Staldfoder, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.
2. Vintersæd, gødet med 200 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 200 Pd. Chilisalpeter.
3. Roer, gødet med 30,000 Pd. Staldgødning og 20,000 Pd. Ajle.
4. Havre, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning.
- 5—6. Kløver og Græs.
7. Roer, gødet med 30,000 Pd. Staldgødning og 20,000 Pd. Ajle.
8. Byg, gødet med Kunstgødning.
9. Etaarig Græsmark (uden Kløver).

I 1906 blev der til Bygget givet alsidig Kunstgødning (200 Pd. Chilisalpeter, 300 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 600 Pd. Kainit) og i 1907 20,000 Pd. Staldgødning; i 1908 blev der ingen Gødning givet, men Toppen af Runkelroerne blev om Efteraaret nedpløjet.

Paa Askov Forsøgsstations Sandmark er det seksradede Byg altid saæt under ganske samme Forhold som i 38. Beretning, Side 26, beskrevet for toradet Byg.

Paa Vester Hassing Forsøgsstations Sandmark blev Bygget i 1899 saæt efter ugødet Bælgsæd, i 1900—1903 efter ugødet Blandsæd og i 1904 efter etaarig Kløver, ligeledes ugødet. I Aarene 1899—1901 blev der til Bygget gødet med 200 Pd. Thomasfosfat og 300—400 Pd. Kainit; i Aarene 1902—1904 blev der derimod givet 20,000 Pd. Staldgødning pr. Td. Ld.

Paa Vester Hassing Forsøgsstations Lermark er Bygget hvert Aar saaet efter Bælgsæd (i 1904 Bælgsædsblandinger), hvortil der i 1899 ingen Gødning er givet, medens der i Aarene 1890—1904 blev givet Thomasfosfat og Kainit. Til Bygget er der i Aarene 1899—1903 givet Thomasfosfat og Kainit og i 1904 Superfosfat og 37 pCt. Kaligødning.

Paa Forsøgsmarken ved Tylstrup er det seksradede Byg i 1906 saaet efter ugødet Grønjordshavre, i 1907—1908 efter Bælgsæd, gødet med 20,000 Pd. Staldgødning. Til Bygget er der hvert Aar givet 20,000 Pd. Staldgødning pr. Td. Ld.

Paa Forsøgsmarken ved Aakirkeby blev Bygget i 1904 saaet efter Byg, hvortil der var givet alsidig Kunstgødning, i 1905—1908 efter Roer, gødet med Staldgødning og Chilisalpeter. Til Bygget blev der i 1904 og 1906—1908 gødet med alsidig Kunstgødning (200 Pd. Chilisalpeter, 200 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 100—200 Pd. 37 pCt. Kaligødning), medens der i 1905 kun blev givet 200 Pd. Chilisalpeter pr. Td. Ld.

Paa Forsøgsmarken ved Abed blev Bygget i 1904 saaet efter Helbrak, hvorpaa der om Efteraaret blev udført 30,000 Pd. Staldgødning, 200 Pd. 37 pCt. Kaligødning og 400 Pd. 18 pCt. Superfosfat; om Foraaret blev der yderligere til Bygget givet 100 Pd. Chilisalpeter. I Aarene 1905—1908 er Bygget saaet efter Sukkerroer, gødet med alsidig Kunstgødning (300 Pd. Chilisalpeter, 400 Pd. 18 pCt. Superfosfat og 100 Pd. 37 pCt. Kaligødning). Til Bygget er der anvendt 100 Pd. Chilisalpeter, 200—400 Pd. 18 pCt. Superfosfat og (dog ikke i 1908) 100 Pd. 37 pCt. Kaligødning pr. Td. Ld.

Saatiden for Forsøgene med seksradet Byg falder mellem 11. April og 28. Maj. Den fremgaar for hvert Aar og hver Forsøgsmark af Tabel 5; for saa vidt der paa samme Forsøgsstation har været Forsøg med seksradet Byg i flere Marker, er de i Tabel 5 opførte Tal Gennemsnit af disse Saadatoer. Som det fremgaar af Tabellen, er det seksradede Byg paa Forsøgsmarken ved Abed gennemgaaende saaet i midterste Tredjedel af April, paa Forsøgsmarkerne ved Tystofte, Lyngby og Aakirkeby gennemgaaende i sidste Tredjedel af April, paa Forsøgsmarkerne ved Vester Hassing og Tylstrup i første Tredjedel af Maj og paa Forsøgsmarkerne ved Askov i anden Tredjedel af Maj. Paa de fire Forsøgsmarker paa Øerne falder Saaningen af seksradet Byg saaledes gennemgaaende lidt tidligere end den

almindelige Saatid for seksradet Byg. Paa Statens Forsøgsstationer er der aldrig foretaget Forsøg til Belysning af Spørgsmaalet om den rette Saatid for seksradet Byg. Saadanne Forsøg er derimod i Aarene 1899—1903 foretagne af Københavns

Tabel 5. Saadato for Forsøgene med seksradet Byg.

Aar	Tys- tofte	Lyngby	Askov Ler- mark	Askov Sand- mark	Vester Hassing Sandmark	Tyl- strup	Aa- kirkeby	Abed
1886	8/5	—	9/5	—	—	—	—	—
1887	2/5	—	9/5	—	—	—	—	—
1888	12/5	—	18/5	—	—	—	—	—
1889	5/5	—	15/5	21/5	—	—	—	—
1890	1/5	—	20/5	24/5	—	—	—	—
1891	30/4	—	21/5	15/5	—	—	—	—
1892	27/4	—	24/5	19/5	—	—	—	—
1893	24/4	1/5	24/5	20/5	—	—	—	—
1894	10/4	6/5	17/5	15/5	—	—	—	—
1895	19/4	17/4	24/5	18/5	—	—	—	—
1896	22/4	1/5	22/5	20/5	—	—	—	—
1897	21/4	1/5	25/5	21/5	—	—	—	—
1898	28/4	28/4	20/5	27/5	—	—	—	—
1899	1/5	26/4	6/5	25/5	1/5	—	—	—
1900	4/5	20/4	19/5	—	9/5	—	—	—
1901	26/4	30/4	28/5	—	10/5	—	—	—
1902	5/5	21/4	7/5	—	7/5	—	—	—
1903	28/4	2/5	2/5	—	1/5	—	—	—
1904	30/4	23/4	14/5	—	18/5	—	1/5	21/4
1905	28/4	1/5	28/5	—	—	—	1/5	20/4
1906	21/4	2/5	1/5	—	—	6/5	24/4	11/4
1907	16/4	29/4	29/4	—	—	1/5	1/5	20/4
1908	24/4	30/4	4/5	—	—	9/5	2/5	20/4
Gennemsnit	27/4	28/4	15/5	20/5	7/5	5/5	30/4	18/4

Amts Landboforening*) med 3 Saatider, 1. Saatid 23.—30. April, 2. Saatid 4.—9. Maj, 3. Saatid 14.—18. Maj. Forsøgene, der hvert Aar foretoges paa to Forsøgssteder og med 4—6 Sorter hvert Sted, gav til Resultat, at 1. Saatid, altsaa i sidste Uge af April, gav det største Kærneudbytte og den i alle Henseender bedste Kvalitet af Avlen. Den paa Øernes Forsøgsmarker anvendte Saatid synes herefter at kunne betegnes som meget

*) Se Beretning om Landboforeningernes Virksomhed for Planteavl paa Sjælland 1906, Side 237—244.

passende, ligesom den paa Forsøgsmarkerne ved V. Hassing og Tylstrup maa anses for passende efter nordjydske Forhold.

Saamængden har som Regel været 200 Pd. pr. Td. Ld. af alle Sorter, paa Forsøgsmarkerne ved Askov dog oftest 180 Pd. I de første Forsøgsaar rettede Saamængden ved Tystofte og til Dels ved Askov sig efter de forskellige Sorters Tøndevægt, men

Tabel 6. Parcelstørrelsen i Kvadratalen i Forsøgene med seksradet Byg paa Forsøgsstationerne.

Aar	Tys- tofte	Lyngby	Askov		Vester Hassing Sandmark	Tyl- strup	Aa- kirkeby	Abed
			Ler- mark	Sand- mark				
1886	140	—	70	—	—	—	—	—
1887	140	—	70	—	—	—	—	—
1888	140	—	70	—	—	—	—	—
1889	140	—	70	70	—	—	—	—
1890	70—140	—	70	70	—	—	—	—
1891	70	—	70	70	—	—	—	—
1892	70	—	70	70	—	—	—	—
1893	70—140	140	70	70	—	—	—	—
1894	70	140	53—70	70	—	—	—	—
1895	70	70	70	70	—	—	—	—
1896	70	70	70	70	—	—	—	—
1897	70—140	70	70	70	—	—	—	—
1898	35	70	70	70	—	—	—	—
1899	70	70	70	70	140	—	—	—
1900	47	70	70	—	70	—	—	—
1901	47	70	70	—	70	—	—	—
1902	70	70	70	—	70	—	—	—
1903	70 og 35	70	70	—	70	—	—	—
1904	70	70	70	—	70	—	70	70
1905	35	35	70	—	—	—	72	70
1906	35	70	35	—	—	35	35	47
1907	35	35	35	—	—	35	36	47
1908	35	36	35	—	—	70	35	47

varierede dog som Regel kun mellem 160 og 190 Pd. pr. Td. Ld. Disse smaa Variationer i Saamængden kan ikke antages at have haft nogen synderlig Indflydelse paa Udbyttet af de forskellige Sorter.

Bygget er i Forsøgene stedse Bredsaet, og der er som Regel ikke foretaget nogen Præparation af Saasæden. Ved Lyngby blev Saasæden dog i 1896 behandlet med Cerespulver, og paa Askov Lermark blev den i Aarene 1900 og 1901 varm- vandsbehandlet. De enkelte Forsøgsstykker har haft en Stør-

relse af $\frac{1}{100}$ — $\frac{1}{400}$ Td. Ld., hyppigst $\frac{1}{200}$. Parcelstørrelsen i hvert enkelt Forsøgsaar fremgaar af Tabel 6. Antallet af Fællesparceller har været meget varierende, i de første Forsøgsaar ofte kun 2 à 3, i de senere Aar hyppigst 6—8. I de sidste fire Forsøgsaar er der yderligere benyttet Maaleprøve, d. v. s., at en af Prøverne (Tystofte 6rd. Byg) er saaet paa hver 2. eller 3. Parcel hele Marken igennem og benyttet som Maalestok ved Udregningen af de øvrige Prøvers Udbyttetal. I 1905 og 1906 blev paa de fleste Forsøgsmarker en toradet Bygsort (Tystofte Prentice) benyttet som Maaleprøve. Fællesparcellernes Antal m. m. vil blive nærmere omtalt under Behandlingen af Forsøgsresultaterne fra de forskellige Stationer.

Til Slut skal her gengives de Bemærkninger, der ledsager de til Statens Planteavlsudvalg indsendte Protokolafskrifter af de senere Aars Forsøgsresultater, dog kun for saa vidt disse Bemærkninger ikke er gengivne i 38. Beretning (Side 30—33).

Tystofte 1898. Jorden var ved Saaningen bekvem.

1899. Jorden var ved Saaningen bekvem.

1900. Jorden var ved Saaningen bekvem og passende fugtig.

1901. Jorden var ved Saaningen ret god, dog lidt tung mod den ene Ende af Marken; Spiringen var smuk og ensartet. Denne Mark, som — fra ældre Tid drænet — tidlig var tjenlig, blev saaet rettidigt og tegnede til en Begyndelse meget lovende. Afgrøden naaede ogsaa en god Middelafrøde, men var dog bleven større, om ikke Tørken i Juli havde afstumpet Væksten saa stærkt; mulig er den tidlige »Haug« derved begunstiget lidt.

1902. Jorden var ved Saaningen noget fugtig, og en stærk Regn umiddelbart efter Saaningen gjorde, at Nedfældningen maatte opsættes 3—4 Dage.

1903. Jorden var ved Saaningen bekvem og god. Spiringen foregik regelmæssigt og godt, og Bygget voksede til en Begyndelse helt godt til, men stod vel længe i Stampe i Juni Maaned. Den som Overgødning givne Chilisalpeter synes ikke at have virket videre; hvis den har gjort det, har det nærmest været til Fordel for de mest sildig modne Stammer.

1905. Ved Saaningen var Jorden meget finmuldet og passende fugtig. Af Plantesygdomme fandtes meget lidt Meldug samt Spor af Bygrust og Stribesyge. Ved Høstningen var Erh. Frederiksens 6rd. Byg nærmest overmodent, hvorimod Resten var ret passende moden. Ingen Lejesæd.

1906. Jorden var ved Saaningen udmærket bekvem. Spiringen var god og nogenlunde samtidig, den følgende Udvikling normal. Erh. Frederiksens 6rd. var ved Høstningen nærmest overmodent, de andre Sorter passende modne. Aksene var tilbøjelige til at knække af, men de enkelte, der spildtes, blev opsamlede, saa der hverken ved Mejningen eller den følgende Vejning og Hjemkørsel fandt noget Kærnespild af Betydning Sted.

1907. Jorden var ved Saaningen bekvem og god, men paa Grund af stærkt tørrende Vejr i den senere Tid nærmest lidt for tør. Paa Grund heraf

var Spiringen noget mangelfuld, ligesom ogsaa Planternes Udvikling i den første Tid foregik ret langsomt i de noget for kolde Foraarsmaaneder. Efter nogle Regndage i Begyndelsen af Maj kom der Fart i Væksten, og under den følgende lange Regnperiode i Juni buskede Planterne sig godt, saaledes at den noget for tynde Plantebestand ikke længere var fremtrædende.

1908. Jorden var ved Saaningen bekvem og god. Bygget kom jævnt og pænt op og voksede ret godt til; den gødede Halvdel af Marken var dog hele Sommeren kendelig foran. Den stærke Varme i Juli Maaned fremkaldte en lidt for tidlig Modning, saaledes at samtlige Sorter var modne samtidig, hvorved de tidlige Sorter formentlig har høstet størst Fordel.

Lyngby 1907. Jorden var ved Saaningen bekvem, og Bygget spirede godt. Hen paa Sommeren gik det noget i Leje, og Modningen indtraf sent.

1908. Jorden var ved Saaningen bekvem, og Byggets Spiring god, men langsom. Udviklingen var Sommeren igennem god. I Markens nordlige Ende gik Bygget i Leje. Høsten indtraf i Begyndelsen af August og fandt Sted under gunstige Vejrforhold. Af Sygdomme bemærkedes Meldug og Stribesyg.

Askov Lermark 1900. Jorden var ved Saaningen passende fugtig og bekvem. Udsæden blev varmvandsbehandlet. Ved Høsten var Prøven fra Haug stærkt moden.

1902. Jorden var ved Saaningen meget fugtig efter de foregaaende Dages stærke Nedbør. Afgrøden blev noget lille med korte Aks og bløde Straa, idet den blev stærkt trykket af Tørken sidst i Juni og først i Juli.

1904. Jorden var ved Saaningen noget fugtig. Bygget kom hurtigt og godt op og stod meget smukt til midt i Juli. I sidste Halvdel af Juli led det meget af Tørken og maa betragtes som en lille, men jævn Afgrøde. Intet særligt Sygdomsangreb.

1906. Jorden var ved Saaningen løs og bekvem, ubetydeligt fugtig efter Regnen Dagen før. Bygget kom hurtigt op. Det milde og fugtige Vejr i Forsommeren gjorde, at Planterne buskede sig stærkt. Alle Varieteter groede meget godt til, og Bestanden var meget jævn og god. Bygget var svagt angrebet af Rust, Nordslesvigsk Kæmpebyg tilsyneladende stærkest; kun faa Planter var angrebne af Meldug. Høstningen blev paa Grund af Vejrliget foretaget noget sent, og Nordslesvigsk Kæmpebyg samt Manø-Bygget var da overmodent. Som Helhed en smuk Afgrøde.

1907. Jorden var ved Saaningen meget løs og bekvem og passende fugtig. Bygget spirede hurtigt med jævn og god Plantebestand. Hen paa Sommeren blev Bygget forholdsvis stærkt angrebet af Stribesyg, som nu ved Høsten dog ikke synes at have gjort kendelig Skade, saa de enkelte Parceller har været omtrent lige stærkt angrebne. Ved Høsten stod Bygget ensartet, jævnt og godt, men ikke særlig kraftigt. Bygget buskede sig mindre stærkt, hvorfor Bestanden var lidt tynd.

1908. Jorden var ved Saaningen løs og bekvem og passende fugtig, og Bygget kom hurtigt i god Vækst. Det saa i Forsommeren ud til at blive meget kraftigt, men omkring 1. Juli standsede Væksten brat. Dette er ret ofte Tilfældet med Bygget paa Lermarken; i Aar hang det sikkert sammen med en meget tør og varm Periode fra 20. Juni til 9. Juli, som virkede trykkende paa alle Markens Afgrøder. Ved Høst stod Bygget med god Bestand, men kun nogenlunde god Vækst. Det blev en Del angrebet af Stribe-

syge, som var jævnt fordelt over alle Parcellerne. Som Helhed maa det kaldes en lille Middelafrøde. Der er tilsyneladende meget lidt Forskel paa Ydeevnen af de forskellige Varieteter.

Tylstrup 1907. Bygget blev saaet under gunstige Vejrforhold i bekvem Jord og kom hurtigt og godt op. Skønt Sommeren gav rigeligt med Fugtighed, blev Frodigheden dog mindre tilfredsstillende. Det saa ud, som Jorden var for mager, hvad den sikkert nok ogsaa var. Den er noget udpint fra den forrige Ejers Tid, og i de tre Aar, den har været inde under Forsøgsstationen, har den kun faaet Gødning een Gang før i Aar.

1908. Jorden var ved Saaningen passende fugtig, men noget uren af Kvikrødder. Bygget blev saaet under gunstige Vejrforhold og spirede godt; men den tørre Periode ved Midsommertid satte Kornet meget tilbage i Udviklingen, og Afgrøderne blev derfor smaa. Ustadigt Vejr gjorde Høsten besværlig og langvarig. Som de foregaaende Aar synes Forholdene og Jorden her at være meget uheldige for Dyrkning af Byg.

Aakirkeby 1907. Jorden var ved Saaningen bekvem.

1908. Jorden var ved Saaningen noget vaad efter foregaaende Dages Regn og i øvrigt noget ubekvem. Bygget spirede normalt og udviklede sig nogenlunde godt, men var i en Periode efter Spiringen noget svagt. Maaleprøven var meget stærkt angreben af Stribesyge, som i øvrigt ogsaa fandtes i de øvrige Sorter, men ikke i saa fremtrædende Grad. En Del Meldug overalt.

Abed 1907. Da Saaningen — paa Grund af manglende Saasæd — blev noget forsinket, blev Jorden noget ubekvem og knoldet. Bygget spirede godt og jævnt trods den mindre bekvemme Jord. Afgrøderne blev gentagne Gange slaede ned af Regn og Blæst, men rejste sig nogenlunde igen, indtil hen imod begyndende Modning, da de mere blødstraaede Former ikke mere formaede at rejse sig, men delvis dannede Lejesæd.

1908. Jorden var ved Saaningen bekvem, Spiringen god og ensartet.

IV. Resultater af Forsøgene med seksradede Bygsorter. 1. Ældre Forsøg.

(1886—1904, for nogle Forsøgsmarker 1905.)

A. Forsøgene ved Tystofte.

I 1886 begyndte Forsøgene ved Tystofte med 8 Sorter af seksradet Byg, af hvilke dog kun tre hørte til den almindelige, her i Landet alene dyrkede Type (*Hordeum vulgare* L. i snævrere Forstand). De øvrige fem var Stjernebyg (Sekskantet Byg, *H. hexastichum* L.), Nøgen 6rd. Byg (*H. coeleste* L.), Afrikansk 6rd. (*H. coerulescens* Ser.), Sort 6rd. (*H. nigrum* Willd.) og 6rd. Gaffelbyg (*H. trifurcatum* Schl.). Disse fem afvigende Former bibeholdtes i Forsøgene ved Tystofte indtil 1898. Antallet af

Sorter af almindelig seksradet Byg forøgedes i 1897 til 4, i 1889 til 7, i 1891 til 10, i 1893 til 19, i 1894 til 20, i 1895 til 22; i 1896—1898 var der 21 Prøver i Forsøgene; men derefter reduceredes Antallet stærkt, saa der i 1899—1903 kun var 7 af de ældre Sorter i Forsøgene, 1904 kun 3; fra 1901 kommer hertil de nye Familiestammer, udvalgte ved Tystofte.

Forsøgene med seksradet Byg har, som nævnt Side 202—204, i nogle Aar været indlagte i flere Marker, i 1891, 1892 og 1897 saaledes i to, i 1893, 1894, 1895 og 1896 i tre Marker. Som Regel har de allerfleste Sorter været indlagte i alle to eller tre Marker, men enkelte har kun været saaede i en eller to af dem, hvilket i betydelig Grad vanskeliggør Sammenligningen mellem Sorterne.

Antallet af Fællesparceller har i de første 10—12 Forsøgsaar som Regel kun været lille, og det har været meget varierende, ogsaa inden for samme Mark. I Aarene 1886—1890 og 1894—1897 har der gennemgaaende kun været 1 Parcel af hver Prøve i hver Mark, i 1891—1893 gennemgaaende 2 Parceller. Fra 1898 stiger Antallet af Fællesparceller, saaledes at der i 1898 og 1900 var 4, i 1901 5 og i 1899 og 1902—1904 6 Fællesparceller.

At beregne Gennemsnitstal af det foreliggende Materiale er forbundet med en Del Vanskeligheder. Sorternes Skiften har været saa stor, at kun undtagelsesvis to Sorter er dyrkede paa de samme Marker helt igennem, og simpel Gennemsnitsberegning kan derfor ikke anvendes. Ved Beregningen af Udbytte-tal, Tøndevægt og Kornvægt i Tabel 7 er da benyttet Differensberegning med Gennemsnittet af Prøverne af almindelig seksradet Byg som Maalestok. Tallene i Tabel 8 er derimod fundne ved almindelig Gennemsnitsberegning. En endnu større Ulempe end Sorternes Skiften er imidlertid Manglen af et tilstrækkeligt Antal Fællesparceller. Naar de sidste Forsøgsaar undtages, maa Tallene fra de enkelte Marker betegnes som mindre sikre; men der er dog Grund til at tro, at det store Antal Aar og Marker, hvori de fleste af Sorterne har været prøvede, i Hovedsagen udjævner Fejlene, som de enkelte Markers og Aars Forsøg er behæftede med.

I Tabel 7 er opført Gennemsnitstallene for 28 i Aarene 1886—1903 prøvede Sorter, der er ordnede efter Kærne-udbyttets Størrelse. Øverst staar en Prøve Dansk 6rd. fra

Barfredshøj, modtaget fra Udstillingen i København 1888. Derefter følger Ørslev 6rd., der var en ret ejendommelig Sort, som *P. Nielsen* antog var fremkommet ved Krydsning af

Tabel 7. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Tystofte 1886—1903.

Nr. efter Kærneudbytte	Sortens Navn	Antal Aar i Forsøgene		Antal Marker	Antal Parceller i alt	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
		Kærne	Halm			i dansk Td. i Pd.	i Korn i Mgfr.				
1	Dansk 6rd., Barfredshøj . . .	6	10	13	27.2	32.0	46.0	179	33.1	5/8	
2	Ørslev 6rd.	18	29	91	26.8	33.9	44.2	179	35.3	9/8	
3	Sort 6rd.	13	15	18	26.7	31.9	45.6	167	33.0	11/8	
4	Dansk 6rd., St. Magleby . . .	6	13	17	26.6	31.7	45.6	178	34.6	5/8	
5	— — Vangede	5	12	15	26.2	31.6	45.3	178	33.2	5/8	
6	Nordslesvigsk Kæmpebyg . .	15	26	87	26.0	32.7	44.3	180	34.8	9/8	
7	Dansk 6rd., Kirkebjerggd. .	11	18	44	26.0	31.5	45.2	177	34.8	5/8	
8	Stjernebyg, Norge	9	12	15	26.0	31.1	45.5	174	34.3	6/8	
9	Femersk 6rd.	6	13	22	25.9	34.1	43.2	180	35.4	9/8	
10	Dansk 6rd., Sdr. Elkær . . .	6	13	16	25.8	30.4	45.9	178	33.6	5/8	
11	Odessa-Byg	5	6	7	25.7	29.4	46.0	175	38.8	4/8	
12	Erh. Frederiksens 6rd.	13	23	67	25.4	30.6	45.4	177	34.1	9/8	
13	6rd. fra Sorteringsforsøg . .	10	13	37	25.3	33.8	42.8	177	34.1	9/8	
14	Dansk 6rd., Skrinshavegd. .	6	12	17	25.3	32.8	43.5	178	34.6	7/8	
15	Norsk 6rd., Haug	18	26	68	25.0	30.8	44.8	177	33.0	3/8	
16	Quedlinborg Kæmpebyg . . .	12	20	30	24.8	31.3	43.7	176	34.5	4/8	
17	Stjernebyg, gl. Avl	13	18	21	24.2	31.7	43.3	171	32.9	9/8	
18	Dansk 6rd., Tystofte	6	8	13	24.1	32.4	42.7	180	34.4	5/8	
19	Svensk 6rd., Svaløf	13	23	61	23.8	30.0	44.2	179	35.3	4/8	
20	Norsk 6rd., Hedemarken . .	10	15	23	23.2	32.8	41.5	171	34.5	5/8	
21	Afrikansk 6rd.	13	15	18	23.2	34.6	40.1	170	48.7	11/8	
22	Norsk 6rd., Heire	4	6	12	23.0	28.9	44.3	168	33.2	5/8	
23	Zborower Vekselyg	13	15	19	22.5	28.1	44.5	175	34.7	4/8	
24	Norsk 6rd., Tryssil	6	12	19	22.4	30.9	42.0	163	32.3	3/8	
25	Norsk 6rd., langakset	10	18	33	22.2	30.9	41.8	164	31.5	5/8	
26	Norsk 6rd., Vardal	6	10	15	21.8	28.8	42.4	160	31.3	9/8	
27	Nøgen 6rd.	13	15	18	19.1	33.0	36.7	202	30.5	7/8	
28	Gaffelbyg	13	14	17	17.1	32.4	34.6	212	37.0	9/8	

seksradet og toradet Byg; den har Interesse ogsaa derved, at den har dannet Udgangspunktet for Dannelsen af flere Familiestammer paa Forsøgsstationen ved Tystofte. Som Nr. 3 følger Sort 6rd., der dog, alene paa Grund af Kærnefarve, ikke godt kan tænkes at vinde Indgang her i Landet. Derefter følger to Prøver Dansk 6rd. fra Københavnseggen, begge ind-

samlede til Udstillingen i 1888. Som Nr. 6 i Rækken følger Nordslesvigsk Kæmpebyg fra Snogbæk i Nordslesvig, og derefter atter en Dansk 6rd. Som Nr. 8 i Rækken kommer Stjernebyg (Sekskantet Byg) fra Norge. Femersk 6rd., der i sin Tid vandt lidt Udbredelse her i Landet, er Nr. 9, Erh. Frederiksens 6rd. Nr. 12, Quedlinborg Kæmpebyg Nr. 16 og Zborower Vekselbyg Nr. 23. Lavest i Henseende til Kærneudbytte kommer de to Prøver med nøgen Kærne (Nøgen 6rd. Byg og Gaffelbyg), hvis Værdi vel paa Grund af, at Kærnerne er nøgne, maa sættes en Del højere, end deres Plads i Rækken angiver, men som dog maa anses for værdiløse for vore Forhold.

Følgende Sorter har givet størst Halmudbytte: Afrikansk 6rd., Femersk 6rd., Ørslev 6rd. og 6rd. fra Sorteringsforsøgene; de er alle sildige. Det mindste Halmudbytte har de meget tidlige Sorter Zborower Vekselbyg, Norsk Heire- og Vardals-Byg samt Odessa-Byg givet. Størst Kærneprocent har Odessa-Byg, Dansk 6rd. fra Barfredshøj, Sdr. Elkær og St. Magleby samt Sort 6rd.; den laveste Kærneprocent har Gaffelbyg og Nøgen 6rd. Byg og derefter Afrikansk 6rd., Norsk 6rd. fra Hedemarken, Norsk langakset og Norsk 6rd. fra Tryssil.

Tøndevægten er højest for de to Sorter med nøgne Korn, Gaffelbyg og Nøgen 6rd. Af de avnklædte Former har Nordslesvigsk Kæmpebyg, Femersk 6rd. og Dansk 6rd. fra Tystofte den højeste, Norsk 6rd. fra Vardal, Tryssil og langakset den laveste Tøndevægt. En overordentlig høj Kornvægt har Afrikansk 6rd.; derefter følger Odessa-Byg, Gaffelbyg, Femersk 6rd., Svensk 6rd. fra Svaløf og Ørslev 6rd. Den mindste Kornvægt har Nøgen 6rd. og derefter Norsk fra Vardal, langakset og Tryssil. I sidste Rubrik er Høstdatoen opført; denne giver et Begreb om Sorternes Tidlighed, om end ikke saa godt som ønskeligt, fordi Sorterne undertiden er høstede alle paa samme Dag og derfor ikke altid paa samme Modningstrin. De tidligste Sorter er herefter Norsk 6rd. fra Tryssil, Odessa-Byg, Svensk 6rd. fra Svaløf og Zborower Vekselbyg. De sildigste Sorter er Sort 6rd. og Afrikansk 6rd. og derefter Ørslev 6rd., Nordslesvigsk Kæmpebyg, Femersk 6rd., 6rd. fra Sorteringsforsøgene samt Gaffelbyg.

I Tabel 8 er opført Resultaterne af Forsøgene i Aarene 1901—1904 med de nye, paa Tystofte udvalgte Sorter, sammenlignede med tre ældre Prøver. Tystofte 6rd., Tystofte E og Tys-

tofte Korsbyg har i disse fire Aar givet omtrent samme Kærneudbytte, henholdsvis 31.0, 30.9 og 30.7 Ctn. pr. Td. Ld. Nordslesvigsk Kæmpebyg og 6rd. fra Sorteringsforsøgene har omtrent 2 Ctn. Kærne mindre pr. Td. Ld. end Tystofte-Prøverne, og Erh. Frederiksens 6rd. ca. $2\frac{1}{2}$ Ctn. mindre. Langt det største Halmudbytte, 36.1 Ctn. pr. Td. Ld., har Korsbyg givet; derefter følger Tystofte 6rd., Tystofte E og 6rd. fra Sorteringsforsøgene; Erh. Frederiksens 6rd. har givet det mindste Halmudbytte, 29.7 Ctn. pr. Td. Ld. Hvad Tøndevægten angaar,

Tabel 8. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Tystofte 1901—1904.

Sortens Navn	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af	
	Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.
(Tystofte Nr. 47).....	31.2	34.8	47.3	189	40.1
Tystofte 6rd. (Nr. 27).....	31.0	35.0	47.0	192	39.2
Tystofte E.....	30.9	33.3	48.1	194	36.5
Tystofte Korsbyg.....	30.7	36.1	46.0	187	37.2
Nordslesvigsk Kæmpebyg.....	29.0	32.6	47.0	189	36.0
6rd. fra Sorteringsforsøgene.....	28.8	33.1	46.5	189	35.8
Erh. Frederiksens 6rd.	28.8	29.7	48.8	187	34.8

staar Tystofte E øverst (194 Pd.) og derefter Tystofte 6rd. (192 Pd.); lavest staar Erh. Frederiksens 6rd. og Korsbyg (187 Pd.). De største Korn har Tystofte 6rd. (39.2 Mgr.) og derefter Korsbyg (37.2 Mgr.), de mindste Erh. Frederiksens 6rd. (34.8 Mgr.). Høstdatoen er ikke anført, da den er den samme for alle Sorter.

B. Forsøgene ved Lyngby.

Paa Forsøgsmarken ved Lyngby begyndte Forsøgene i 1893 med 14 Sorter af almindelig seksradet Byg, og med dette Antal fortsattes Forsøgene indtil 1897; i 1898 var der 8, i 1899 6 og i 1900—1902 4 Sorter i Forsøgene; i 1903 kom hertil de nye Sorter fra Tystofte, og i 1904 bibeholdtes kun een af de gamle Prøver (Nordslesvigsk Kæmpebyg). Forsøget i 1893 mislykkedes paa Grund af Tørke, og i 1895 blev det seksradede Byg angrebet saa stærkt af Spurve, at det var ubrugeligt som Forsøg

betragtet. I 1894 og 1897 var Antallet af Fællesparceller 2, i 1896 og 1903 3, i alle de øvrige Aar 4. Beregningen af Gennemsnitstallene i Tabel 9 er foretaget paa samme Maade som ved Tallene fra Tystofte i Tabel 7; Tallene i Tabel 10 er derimod fundne ved almindelig Gennemsnitsberegning.

Tabel 9. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Lyngby
1894 og 1896—1903.

Nr. efter Kærneudbytte	Sortens Navn	Antal Aar i Forsøgene	Antal Parceller i alt	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
				Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
1	Dansk 6rd., Skrinshavegd.	3	7	21.6	30.5	41.5	178	31.4	30/7
2	Erh. Frederiksens 6rd.	5	15	21.5	29.2	42.4	174	31.5	30/7
3	Quedlinborg Kæmpebyg	4	11	21.3	30.3	41.3	178	30.7	4/8
4	Nordslesvigsk Kæmpebyg	9	30	21.3	30.1	41.4	178	32.1	6/8
5	Norsk 6rd., Haug.	9	30	21.1	29.3	41.5	176	32.4	28/7
6	Ørslev 6rd.	9	32	20.7	32.5	38.9	177	32.5	6/8
7	Svensk 6rd., Svaløf.	4	11	20.5	27.8	42.4	173	32.2	30/7
8	Femersk 6rd.	4	13	19.4	32.5	37.4	181	31.7	6/8
9	6rd. fra Sorteringsforsøgene ...	8	28	19.4	31.3	37.9	176	31.7	6/8
10	Norsk 6rd., Hedemarken	3	7	18.6	31.1	37.4	169	32.1	30/7
11	Norsk 6rd., Tryssil	3	7	15.9	23.8	35.6	159	28.5	28/7
12	Norsk 6rd., langakset	3	7	15.4	29.0	34.7	157	27.7	28/7

I Tabel 9 er opført Resultaterne af Forsøgene med 12 Sorter, der er prøvede i mindst tre brugbare Forsøgsaar. Sorterne er ordnede efter Kærneudbyttets Størrelse. Øverst staar en Prøve af Dansk 6rd. samt Erh. Frederiksens 6rd. med henholdsvis 21.6 og 21.5 Ctn. Kærne pr. Td. Ld.; Quedlinborg Kæmpebyg og Nordslesvigsk Kæmpebyg har givet en Ubetydelighed mindre (21.3 Ctn.); Ørslev 6rd. har givet 20.7, Femersk 6rd. 19.4 Ctn. Kærne pr. Td. Ld.

Størst Halmudbytte (32.5 Ctn.) har Ørslev 6rd. og Femersk 6rd. givet, mindst (27.8 Ctn.) Svensk 6rd. fra Svaløf. Den højeste Kærneprocent (42.4) har Erh. Frederiksens 6rd., den mindste (34.7) Norsk langakset 6rd. Højest Tøndevægt (181 Pd.) har Femersk 6rd., lavest (157 Pd.) Norsk langakset 6rd. Højest Kornvægt (32.5 Mgr.) har Ørslev 6rd., mindst (27.7

Mgr.) Norsk langakset 6rd. De tidligste Sorter er Norsk langakset 6rd. og 6rd. fra Haug og Tryssil, de sildigste Ørslev 6rd., Nordslesvigsk Kæmpebyg og Femersk 6rd.

I Tabel 10 er Resultaterne af Forsøgene i 1903—1904 opførte. I disse Aar er de nye Sorter fra Tystofte sammenlignede med Nordslesvigsk Kæmpebyg og har alle givet betydelig mere

Tabel 10. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Lyngby 1903—1904.

Sortens Navn	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
	Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
Tystofte E.	19.3	24.3	44.3	185	35.5	8/8
— Korsbyg	19.1	27.1	41.3	176	34.9	8/8
— Nr. 47	18.2	26.9	40.4	177	36.2	7/8
— 6rd. (Nr. 27)	16.9	24.4	40.9	183	37.2	8/8
Nordslesvigsk Kæmpebyg	15.5	24.0	39.2	175	30.7	8/8

Kærne end dette; størst Kærneudbytte har Tystofte E givet og derefter Tystofte Korsbyg, der har givet størst Halmudbytte. Den højeste Tøndevægt har Tystofte E, den største Kornvægt Tystofte 6rd. Alle Tystofte-Sorterne er lidt sildigere end Nordslesvigsk Kæmpebyg.

C. Forsøgene paa Askov Lermark.

Paa lermuldet Jord ved Askov begyndte Forsøgene i 1886 med 2 Prøver af almindelig seksradet Byg samt 1 Prøve af hver af følgende afvigende Typer: Stjernebyg, Gaffelbyg, Nøgen 6rd. og Sort 6rd., og med disse 6 Prøver fortsattes Forsøgene i tre Aar. I 1889 var der ingen Sortsforsøg. I 1890 begyndte Forsøgene igen med 4 Prøver af almindelig seksradet Byg, og med disse fortsattes Forsøgene indtil 1903. Antallet af Parceller af hver Prøve var i 1886—1888 kun 1, i 1890—1892 2—4, i 1893—1900 og 1902 kun 2, i 1903 3, i 1901 og 1904—1905 4. Gennemsnitstallene i Tabellerne 11—13 er alle fundne ved simpel Gennemsnitsberegning.

I Tabel 11 er opført Resultaterne af Forsøgene i Aarene 1886—1888. 6rd. fra Sorteringsforsøgene har givet det største

Tabel 11. Resultater af Forsøg med seksradede Byg-
sorter paa Askov Forsøgsstations Lermark
1886—1888.

Sortens Navn	Antal Parceller i alt	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
		Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
2. Sort 6rd.	3	22.5	28.3	44.3	163	29.4	22/8
3. Stjernebyg	3	22.1	28.3	43.8	169	32.7	26/8
4. Zborower Vekselbyg	3	19.1	21.8	46.7	175	33.3	22/8
5. Nøgen 6rd.	3	17.2	29.4	36.9	208	27.6	36/8
6. Gaffelbyg	3	16.0	30.4	34.5	208	32.5	28/8

Kærneudbytte. I øvrigt har disse tre Aars Forsøg kun ringe Interesse.

I Tabel 12 er opført Resultaterne af Forsøgene i Aarene 1890—1903. Af de prøvede fire Sorter har den meget tidlige Norsk 6rd. fra Haug givet det største Kærneudbytte, medens den meget sildige Ørslev 6rd. har givet det mindste Kærneudbytte. Dette Forhold er interessant, fordi det aabenbart hænger sammen med den sene Saaning paa denne Forsøgs-mark. Paa Forsøgsmarken ved Tystofte, hvor der er saet næsten tre Uger tidligere, kommer Sorterne i Henseende til

Tabel 12. Resultater af Forsøg med seksradede Byg-
sorter paa Askov Forsøgsstations Lermark
1890—1903.

Sortens Navn	Antal Parceller i alt	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
		Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
2. 6rd. fra Sorteringsforsøgene ...	54	22.8	31.3	42.1	173	32.7	22/8
3. Nordslesvigsk Kæmpebyg	37	22.3	32.7	40.5	172	32.5	22/8
4. Ørslev 6rd.	32	21.3	32.9	39.3	172	32.3	24/8

Tabel 13. Resultater af Forsøg med seksradede Byg-
sorter paa Askov Forsøgsstations Lermark
1904—1905.

Sortens Navn	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato.
	Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
Nordslesvigsk Kæmpebyg....	12.4	18.0	40.8	173	29.2	16/8
Tystofte 6rd. (Nr. 27)	11.0	19.3	38.1	178	34.1	16/8

Kærneudbytte i den modsatte Orden. Hvad Halmudbyttet angaar, kommer Ørslev 6rd. og Nordslesvigsk Kæmpebyg højest. Tøndevægt, Kornvægt og Høstdato er meget nær ens for alle fire Sorter.

I Tabel 13 er opført Resultaterne af Forsøgene i 1904—1905. Paa Grund af uheldige Vejrforhold og stærke Sygdomsangreb (se Bemærkningerne Side 210 for 1904 og Side 32 for 1905) maa disse 2 Aars Forsøg, og særlig Forsøgene i 1905, dog betragtes som lidet vejledende.

D. Forsøgene paa Askov Sandmark.

Forsøgene paa let Sandjord ved Askov begyndte 1889 med 4 Sorter og fortsattes med de samme Sorter indtil 1898. Antallet af Fællesparceller var 2 i Aarene 1889—1895, 3 i Aarene

Tabel 14. Resultater af Forsøg med seksradede Byg-
sorter paa Askov Forsøgsstations Sandmark
1889—1898.

Nr. efter Kærneudbytte	Sortens Navn	Antal Aar i Forsøgene	Antal Parceller i alt	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
				Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
1	6rd. fra Sorteringsforsøgene .	10	33	13.0	20.0	41.0	172	30.7	26/9
2	Norsk 6rd., Haug	10	25	12.0	18.6	41.1	173	31.6	24/9
3	Nordslesvigsk Kæmpebyg....	10	30	11.6	20.8	35.8	172	31.0	25/9
4	Ørslev 6rd.	10	25	11.6	20.2	36.5	173	31.0	27/9

1895—1898. Tallene i Tabel 14 er fundne ved simpel Gennemsnitsberegning.

I Tabel 14 er Resultaterne af Forsøgene opførte. Paa denne Forsøgsmark har 6rd. fra Sorteringsforsøgene givet det største Kærneudbytte; men i øvrigt har, ligesom paa Lermarken, den meget tidlige Prøve fra Haug givet større Kærneudbytte end Nordslesvigsk Kæmpebyg og Ørslev 6rd.; tillige har den givet det mindste Halmudbytte. Tøndevægt og Kornvægt er, ligesom paa Lermarken, meget nær ens for alle fire Sorter.

E. Forsøgene paa Vester Hassing Forsøgsstations Sandmark.

Paa let sandmuldet Jord ved Vester Hassing begyndte Forsøgene i 1894 med et større Antal Prøver, der i de følgende Aar indskrænkedes noget. Forsøgene indtil 1898 medtages dog ikke her, da de ikke kan anses for tilstrækkelig paalidelige. Forholdene paa denne Mark var alt andet end gode, da Jorden var overordentlig uren og meget uensartet; tillige var der, paa Grund af det store Antal Prøver, kun faa Fællesparceller. I 1899 var Prøvernes Antal indskrænket til 5, og med disse fortsattes Forsøgene indtil 1903 med 4—5 Fællesparceller hvert Aar. Tallene i Tabel 15 er fundne ved simpel Gennemsnitsberegning. I 1904 blev kun 2 af de gamle Sorter bibeholdt, og Tystofte 6rd. medtoges i Forsøgene. Men da Forsøgsstationen i 1905 flyttedes til Tylstrup, og et i 1905 anlagt For-

Tabel 15. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Vester Hassing Forsøgsstations Sandmark 1899—1903.

Sortens Navn	Antal Aar i Forsøgene	Antal Parceller i alt	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pct. af samlet Afgrøde	Vægt af			Høstdato
			Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.		
							1 Korn	1 Mgr.	
Dansk 6rd., Langholt	5	24	13.9	20.5	40.4	175	27.6	9/8	
Nordslesvigsk Kæmpebyg	5	21	13.1	21.0	38.4	179	30.1	9/8	
Norsk 6rd., Haug	5	22	12.8	20.4	38.6	177	30.2	9/8	
6rd. fra Sorteringsforsøgene	5	20	12.5	20.1	38.8	176	30.5	9/8	
Ørslev 6rd.	5	21	11.7	20.3	36.3	175	29.7	10/8	

søg mislykkedes paa Grund af Tørke og Insektangreb, foreligger der kun eet Aars Forsøg med disse tre Prøver.

I Tabel 15 er Resultaterne af Forsøgene i Aarene 1899—1903 opførte. Det største Kærneudbytte har en Prøve Dansk 6rd. fra Langholt (Nabogaard til Forsøgsstationen) givet; derefter følger Nordslesvigsk Kæmpebyg, Norsk 6rd. fra Haug, 6rd. fra Sorteringsforsøgene og til sidst Ørslev 6rd. Det største Halmudbytte har Nordslesvigsk Kæmpebyg givet, og denne Sort har ogsaa den højeste Tøndevægt.

Ved Forsøget i 1904, der i øvrigt ikke nærmere skal omtales, gav Dansk 6rd. fra Langholt ligeledes større Kærneudbytte end Nordslesvigsk Kæmpebyg og Tystofte 6rd.; de to sidste gav lige meget Kærne.

F. Forsøgene paa Vester Hassing Forsøgsstations Lermark.

Forsøgene paa lermuldet Jord ved Vester Hassing maa nærmest betegnes som helt mislykkede. Forholdene var paa denne Forsøgsmark endnu daarligere end paa Sandmarken. Jorderne var ujævne og urene og led desuden af Kalkmangel, hvorfor Bygget ofte mislykkedes. Og selv i de Aar, hvor der dog blev en Afgrøde, maatte Forsøgene paa Grund af Jordens Uensartethed og Urenhed betragtes som mere eller mindre mislykkede. Forsøgene skal derfor ikke omtales nærmere her.

G. Forsøgene ved Abed 1904—1905.

Paa Forsøgsmarken ved Abed er der i disse Aar prøvet tre Sorter, hvert Aar paa 4 Fællesparceller. Resultaterne er

Tabel 16. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Abed 1904—1905.

Sortens Navn	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato
	Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
Nordslesvigsk Kæmpebyg ...	30.5	40.9	42.7	185	38.2	24/7
Tystofte 6rd. (Nr. 27)	30.5	39.9	43.8	185	40.5	29/7
Erh. Frederiksens 6rd.	29.1	38.1	43.8	180	35.5	29/7

opførte i Tabel 16. Som man vil se af denne, har Nordslesvigsk Kæmpebyg og Tystofte 6rd. givet samme Kærneudbytte, medens Erh. Frederiksens 6rd. har givet ca. 1¹/₂ Ctn. Kærne mindre pr. Td. Ld. Resultaterne af disse tre første Aars Forsøg paa denne Forsøgsmark er dog ikke saa sikre som ønskeligt.

H. Forsøgene ved Aakirkeby 1904—1906.

Paa Forsøgsmarken ved Aakirkeby begyndte Forsøgene i 1904 med tre Prøver, med hvilke de fortsattes i tre Aar. Antallet af Fællesparceller har hvert Aar været 4. Af de tre Prøver har, som Tabel 17 viser, en lokal Bornholmsk 6rd. givet langt det største Kærneudbytte, 3.4 Ctn. mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg, men 1 Ctn. Halm mindre end denne.

Tabel 17. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Aakirkeby 1904—1906.

Nr. efter Kærneudb.	Sortens Navn	Udbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgroede	Vægt af	
		Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.
1	Bornholmsk 6rd.	20.0	31.0	38.0	169	29.7
2	Nordslesvigsk Kæmpebyg ..	17.3	32.0	34.3	167	28.1
3	Amager-Byg	16.2	30.5	34.7	167	29.8

Det saakaldte »Amager-Byg« har givet 1 Ctn. Kærne og 2.4 Ctn. Halm mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Tallene fra disse tre første Aars Forsøg paa denne Forsøgsmark er dog heller ikke saa sikre som ønskeligt.

V. Resultater af Forsøgene med seksradede Bygsorter. 2. Nyere Forsøg.

(1905—1908, for nogle Forsøgsmarker kun 1906—1908.)

I de sidste 3—4 Forsøgsaar er Forsøgene udførte paa et betydeligt bredere Grundlag end tidligere, idet der er benyttet et større Antal (6 eller 8) Fællesparceller, og desuden Maaleprøve paa hver anden eller tredje Parcel. I de to sidste For-

søgsaar (ved Tystofte i alle fire Forsøgsaar) er Tystofte 6rd. Byg benyttet som Maaleprøve, medens Tystofte Prentice-Byg blev benyttet som saadan i 1905—1906 (undtagen ved Tystofte). Resultaterne fra disse sidste Forsøgsaar bærer gennemgaaende Præg af meget stor Paalidelighed, og da de tillige er foretagne med netop de Sorter, der for Tiden frembyder størst Interesse for det praktiske Landbrug, vil det være rigtigt at omtale disse Aars Forsøg noget udførligere end de ældre Forsøg.

A. Forsøgene ved Tystofte 1905—1908.

Antallet af Fællesparceller var i 1905 og 1906 6, i 1907 og 1908 8. Som Maaleprøve er stadig benyttet Tystofte 6rd. (Nr. 27), i 1905 paa hver anden, i de øvrige Aar paa hver tredje Parcel. I Tabel 18 er Resultaterne af disse fire Aars Forsøg sammenstillede. I de fire første Kolonner er angivet, hvor meget Kærne hver enkelt Sort i det paagældende Aar har givet mere eller mindre end Maaleprøven (Tystofte 6rd.), for hvilken det absolutte Kærneudbytte er anført. I de næste fire Kolonner er Halmudbyttet angivet paa tilsvarende Maade. I 9. og 10. Kolonne er derefter opført det gennemsnitlige Kærne- og Halmudbytte for hver Sort i alle Forsøgsaar. Som man vil se, har Tystofte 6rd. klaret sig bedst i 1905, hvor den kun overgaas i Kærneudbytte af Tystofte E; i de andre tre Forsøgsaar overgaas den i Henseende til Kærneudbytte ikke alene af de andre Tystofte-Sorter, men ogsaa af Erh. Frederiksens 6rd., i 1906 endogsaa af Nordslesvigsk Kæmpebyg og 6rd. fra Sorteringsforsøgene. I Gennemsnit af alle fire Forsøgsaar har Tystofte Korsbyg og Tystofte E givet det største Kærneudbytte, henholdsvis 1.7 og 1.6 Ctn. mere pr. Td. Ld. end Tystofte 6rd. I 1908 har Korsbyg givet større Kærneudbytte end E, medens denne har givet størst Udbytte i de andre tre Aar. Hvad Halmudbyttet angaar, staar Korsbyg øverst, idet det har givet ca. 1 Ctn. mere end Tystofte E og ca. 2 Ctn. mere end Tystofte 6rd. Erh. Frederiksens 6rd. har i 1905 givet mindre, men i de andre tre Aar mere Kærne end Tystofte 6rd.; dens Halmudbytte er helt igennem lavt. Nordslesvigsk Kæmpebyg har i 1906 givet større, i de andre tre Forsøgsaar mindre Kærneudbytte end Tystofte 6rd., Halmudbyttet ligger i 1905 og 1907 lidt over, i 1906 og 1908 under dennes. Amager 6rd. er kun

prøvet i to Aar; i 1907 har den givet et meget lavt Kærneudbytte, i 1908 derimod en Ubetydelighed mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg.

Den højeste Tøndevægt har Tystofte E og derefter Tystofte 6rd., den mindste Erh. Frederiksens 6rd. og derefter Korsbyg. Den højeste Kornvægt har Tystofte 6rd. og derefter Korsbyg, den mindste Erh. Frederiksens 6rd. Med Hensyn til Tidlighed kommer Sorterne i følgende Orden: Erh. Frederiksens 6rd., Amager 6rd., Nordslesvigsk Kæmpebyg, Tystofte 6rd., Tystofte E og Korsbyg.

B. Forsøgene ved Lyngby 1905—1908.

Antallet af Fællesparceller var i 1905 og 1906 4, i 1907 8 og i 1908 6. Som Maaleprøve er i 1905 benyttet Lyngby Prentice, i 1906 Tystofte Prentice og i 1907 og 1908 Tystofte 6rd. For at lette Sammenligningen er i Tabel 19 Differenserne for 1905 og 1906 omregnede, saa de angiver Mer- eller Mindreudbyttet i Forhold til Tystofte 6rd. Dette forrykker selvfølgelig ikke Forholdet mellem Sorterne eller forandrer de endelige Udbyttetotal. I 1905 og 1907 er Maaleprøven saet paa hver anden, i 1906 og 1908 paa hver tredje Parcel.

I Tabel 19 er Resultaterne af de fire Aars Forsøg opførte paa lignende Maade som i Tabel 18 for Tystoftes Vedkommende. Som man vil se, overgaas Tystofte 6rd. i Kærneudbytte af de samme Sorter som ved Tystofte og har, ligesom her, givet større Kærneudbytte end Nordslesvigsk Kæmpebyg og Amagerbyg. Hvad Halmudbyttet angaar, overgaas Tystofte 6rd. af alle Sorter med Undtagelse af Erh. Frederiksens 6rd. Det største Kærneudbytte af alle Sorterne har Erh. Frederiksens 6rd. givet, i Gennemsnit af alle fire Aar 2.5 Ctn. Kærne pr. Td. Ld. mere end Tystofte 6rd. og 3.3 Ctn. mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Halmudbyttet er derimod lille, 2.0 Ctn. lavere end Halmudbyttet af Tystofte 6rd. Naar Erh. Frederiksens 6rd. saaledes ved Lyngby har givet forholdsvis større Kærneudbytte end ved Tystofte, hænger det vistnok sammen med Saatiden, der ved Lyngby er en halv Snes Dage senere end ved Tystofte. Muligvis har dette Forhold ogsaa nogen Sammenhæng med, at Jorden ved Lyngby er af lettere Beskaffenhed end ved Tystofte. Tystofte Korsbyg er, ligesom ved

Tabel 18. Resultater af Forsøgene med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Tystofte 1905—1908. Saaet ca. 22. April.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maaleprøven				Ctn. Halm pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maaleprøven				Beregnet Gennemsnitsudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Tidlig- hed 1—5 1 = tidligst	Straa- stiv- hed 1—10 10 = mest stiv- straaet
	1905	1906	1907	1908	1905	1906	1907	1908	Kærne	Halm		I dansk Td. i Pd.	I Korn i Mgr.		
Tystofte Korsbyg	÷ 0.1	+ 1.4	+ 2.0	+ 2.5	+ 0.4	+ 0.6	+ 3.0	+ 2.6	31.5	36.5	46.3	186	37.5	4.8	3.0
Tystofte E	+ 0.9	+ 2.4	+ 3.2	0.0	+ 1.0	÷ 0.3	+ 2.0	+ 1.4	31.4	35.8	46.9	193	36.3	3.6	2.9
Tystofte Nr. 47	÷ 1.9	+ 0.3	+ 1.1	+ 1.7	+ 1.0	+ 1.5	+ 1.8	+ 2.9	30.1	36.4	45.3	188	40.3	3.3	3.5
Erh. Frederiksens 6rd.	÷ 2.0	+ 0.5	+ 1.2	+ 0.8	÷ 2.7	÷ 1.3	÷ 4.1	÷ 0.4	29.9	32.5	47.9	185	33.6	1.0	4.6
Tystofte 6rd. (Nr. 27)	34.1	26.8	33.8	27.5	37.7	30.3	35.3	35.4	29.8	34.6	46.3	190	38.6	3.6	4.9
6rd. fra Sorteringsforsøgene ..	÷ 2.1	+ 1.5	—	—	+ 1.4	÷ 0.6	—	—	29.5	35.0	45.7	189	34.8	3.3	—
Nordslesvigsk Kæmpebyg	÷ 1.9	+ 1.5	÷ 0.8	÷ 1.6	+ 0.7	÷ 1.2	+ 0.1	÷ 0.9	29.1	34.3	45.9	188	35.8	2.7	6.6
Amager 6rd.	—	—	÷ 4.2	+ 0.8	—	—	÷ 2.4	÷ 0.8	27.8	33.2	45.6	190	36.0	2.3	4.9

Tabel 19. Resultater af Forsøgene med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Lyngby 1905—1908. Saaet ca. 1. Maj.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maaleprøven				Ctn. Halm pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maaleprøven				Beregnet Gennemsnitsudbytte i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Tidlig- hed 1—5 1 = tidligst	Straa- stiv- hed 1—10 10 = mest stiv- straaet
	1905	1906	1907	1908	1905	1906	1907	1908	Kærne	Halm		I dansk Td. i Pd.	I Korn i Mgr.		
Erh. Frederiksens 6rd.	+ 5.2	+ 2.6	÷ 1.0	+ 3.2	+ 1.4	÷ 0.8	÷ 5.4	÷ 3.8	28.5	44.6	39.0	178	33.7	1/8	6.5
Tystofte Korsbyg	+ 2.1	÷ 0.7	+ 1.6	+ 3.6	+ 5.2	÷ 1.4	÷ 3.9	+ 2.8	27.7	49.1	36.1	177	35.9	6/8	5.5
Tystofte Nr. 47	+ 2.7	÷ 0.4	+ 0.7	+ 3.0	+ 4.8	+ 1.9	+ 1.6	+ 4.3	27.5	49.7	35.6	181	39.0	4/8	5.5
Tystofte E	+ 1.0	+ 0.8	÷ 1.5	+ 1.4	÷ 1.1	+ 1.3	÷ 1.1	+ 1.5	26.4	46.8	36.1	186	35.6	4/8	6.0
Tystofte 6rd. (Nr. 27)	15.2	28.6	37.1	23.2	23.4	48.6	63.8	50.4	26.0	46.6	35.8	185	38.0	4/8	7.0
Nordslesvigsk Kæmpebyg	+ 1.3	0.0	÷ 4.1	÷ 0.8	+ 2.8	0.0	÷ 1.3	÷ 1.0	25.2	46.7	35.0	181	34.8	4/8	6.5
Amager 6rd.	—	—	÷ 5.4	+ 0.8	—	—	+ 1.0	÷ 0.5	23.6	46.9	33.5	185	35.9	4/8	6.0

Tystofte, den bedste af de nye Sorter fra Tystofte; den har givet 0.8 Ctn. Kærne mindre end Erh. Frederiksens 6rd. og 1.7 Ctn. mere end Tystofte 6rd. Halmudbyttet er meget stort, 4.5 Ctn. pr. Td. Ld. over Halmudbyttet af Erh. Frederiksens 6rd. Tystofte E har kun givet ubetydelig mere Kærne og Halm end Tystofte 6rd. og ca. 2 Ctn. Kærne mindre end Erh. Frederiksens 6rd. Nordslesvigsk Kæmpebyg har givet 0.8 Ctn. Kærne mindre end Tystofte 6rd., men omtrent samme Halmudbytte som denne. Amager 6rd. har i 1907 givet et meget lavt Kærneudbytte, 5.4 Ctn. mindre end Tystofte 6rd. og 1.8 Ctn. mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg; i 1908 har den derimod givet lidt mere Kærne end disse to Sorter.

Den højeste Tøndevægt har her som ved Tystofte Tystofte E og derefter Tystofte 6rd. og den laveste Korsbyg og Erh. Frederiksens 6rd. Den højeste Kornvægt har Tystofte 6rd., den laveste Erh. Frederiksens 6rd. Den sidste er høstet ca. 3 Dage før og Korsbyg ca. 2 Dage senere end de øvrige Sorter, der alle er høstede paa samme Dag.

C. Forsøgene ved Abed 1906—1908.

Antallet af Fællesparceller var i 1906 4, i 1907 6 og i 1908 5. Som Maaleprøve er i 1906 benyttet Tystofte Prentice, i 1907 og 1908 Tystofte 6rd.; Maaleprøven er hvert Aar saet paa hver tredje Parcel. Tallene for 1906 i Tabel 20 er omregnede, saa de angiver Mer- eller Mindreudbyttet i Forhold til Tystofte 6rd.

I Tabel 20 er Resultaterne af de tre Aars Forsøg opførte. Erh. Frederiksens 6rd. er kun prøvet i et Aar, hvorfor Tallene for denne Sort maa betragtes som mindre sikre. Af de øvrige Sorter har Tystofte Korsbyg givet langt det største Kærneudbytte, 2.8 Ctn. mere end Tystofte 6rd., der staar som Nr. 2. En Ubetydelighed mindre Kærne end sidstnævnte har Tystofte E og Amager 6rd. givet; den sidste har — i Modsætning til hvad der var Tilfældet ved Lyngby og Tystofte — i begge Forsøgsaar givet betydelig mere Kærne end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Sidstnævnte har givet 5.2 Ctn. Kærne mindre end Korsbyg og 2.4 Ctn. mindre end Tystofte 6rd. At Overvægten for det meget sildige Korsbyg er saa stor paa denne Forsøgsmark, hænger vistnok sammen med den meget tidlige Saaning. Langt

det største Halmudbytte har Korsbyg givet; derefter følger Tystofte E; mindst Halm har Nordslesvigsk Kæmpebyg givet.

Den største Tøndevægt har ogsaa her Tystofte E og derefter Nordslesvigsk Kæmpebyg, den mindste Erh. Frederiksens 6rd. og derefter Korsbyg. Den højeste Kornvægt har Tystofte

Tabel 20. Resultater af Forsøg med seksradede Byg-sorter paa Forsøgsmarken ved Abed 1906—1908.

Saaet ca. 17. April.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maale- prøven			Ctn. Halm pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maale- prøven			Beregnet Gennem- snitsudb. i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato	Straaivthed. 1—10 10 = mest stivstraaet
	1906	1907	1908	1906	1907	1908	Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.		
Tystofte Korsbyg	+ 1.7	+ 1.3	+ 5.3	+ 2.8	+ 5.3	+ 4.4	29.4	52.6	35.9	182	38.1	² / ₈	3.5
Erh. Fr.s 6rd. . .	—	—	+ 0.9	—	—	+ 0.5	27.5	48.9	36.0	180	34.4	²⁹ / ₇	3.5
Tystofte 6rd. (27)	24.8	31.3	23.8	55.0	52.2	38.1	26.6	48.4	35.5	184	38.9	³¹ / ₇	3.4
Tystofte E	—	÷ 1.6	+ 1.3	—	÷ 1.2	+ 3.2	26.4	49.4	34.8	186	36.9	³¹ / ₇	4.5
Amager 6rd. . . .	—	÷ 1.6	+ 1.0	—	+ 1.5	÷ 0.5	26.8	48.9	35.0	183	37.7	³¹ / ₇	2.8
Tystofte Nr. 47.	÷ 1.8	÷ 1.2	÷ 0.5	+ 1.8	÷ 1.0	+ 0.9	25.4	48.8	34.2	184	39.5	³¹ / ₇	4.0
Nordsl. Kæmpeb.	÷ 1.9	÷ 3.3	÷ 2.1	+ 1.2	÷ 1.4	÷ 2.5	24.2	47.5	33.8	185	37.8	³¹ / ₇	2.1

6rd. og derefter Korsbyg, den laveste Erh. Frederiksens 6rd. og derefter Tystofte E. Erh. Frederiksens 6rd. er høstet et Par Dage før, Korsbyg et Par Dage senere end de øvrige Sorter, der er høstede paa samme Dag.

D. Forsøgene ved Aakirkeby 1907—1908.

Antallet af Fællesparceller var her i begge Forsøgsaar 6, og Tystofte 6rd. er saaet som Maaleprøve paa hver anden Parcel. Forsøgene har, som det fremgaar af Tabel 21, givet forskellige Resultater i de to Aar. I 1907 har Tystofte 6rd. givet det største Kærneudbytte, medens den i 1908, hvor Udbyttet er langt mindre end i det foregaaende Aar, overgaas i Kærneudbytte af Tystofte E og navnlig af Bornholmsk 6rd. Da der kun i denne Sammenligning kan medtages to Aars Forsøg paa denne Mark, og da disse to Aars Forsøg har givet saa forskellige Resultater, er der ikke beregnet Gennemsnitstal

for Kærne- og Halmudbytte; tillige er de to Sorter, der paa de andre Forsøgsmarker har givet størst Kærneudbytte, Erh. Frederiksens og Korsbyg, ikke med i disse Forsøg.

Tabel 21. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Aakirkeby 1907—1908.

Saaet ca. 1. Maj.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maale- prøven		Ctn. Halm pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maale- prøven		Vægt af		Høst- dato
	1907	1908	1907	1908	1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
Tystofte E	÷ 1.8	+ 1.7	÷ 0.7	+ 0.8	179	35.1	18/8
Bornholmsk 6rd.	÷ 3.4	+ 3.8	÷ 4.4	+ 3.8	173	35.6	18/8
Tystofte 6rd. (Nr. 27).	41.2	25.2	61.0	35.8	175	38.8	18/8
Nordslesvigsk Kæmpeb.	÷ 1.5	÷ 3.1	+ 1.9	÷ 0.7	176	34.5	18/8

E. Forsøgene paa Askov Forsøgsstations Lermark 1906—1908.

Antallet af Fællesparceller var i 1906 8, i 1907 og 1908 6. I 1906 er Tystofte Prentice, i 1907 og 1908 Tystofte 6rd. benyttet som Maaleprøve paa hver tredje Parcel. I Tabel 22 er Tallene for 1906 for Overskueligheds Skyld omregnede, saa at de — ligesom i de følgende to Aar — angiver Mer- eller Mindreudbyttet i Forhold til Tystofte 6rd. Som det fremgaar af Tabellen, er Kærneudbyttet af de fem prøvede Sorter i 1906 saa at sige lige stort; da tillige tre af Sorterne ikke er prøvede i dette Forsøgsaar, er Tallene for 1906 ikke medtagne ved Beregningen af Gennemsnitstallene for Kærne- og Halmudbytte. Som det fremgaar af Tabel 22, har de tre Sorter: Erh. Frederiksens, Tystofte E og Korsbyg, givet omtrent samme Kærneudbytte, ca. 2½ Ctn. mere pr. Td. Ld. end Tystofte 6rd. og ca. 3½ Ctn. mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Det største Halmudbytte har Korsbyg givet, det mindste Erh. Frederiksens. Manø 6rd. har givet betydelig mindre Kærne end de før nævnte tre Sorter, men lidt mere end Tystofte 6rd.; Halmudbyttet er lille. Amager 6rd. har i begge Forsøgsaar givet lidt mere Kærne end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Den højeste Tøndevægt har Tystofte E og Tystofte 6rd., den laveste Korsbyg, Manø

6rd. og Nordslesvigsk Kæmpebyg. Den største Kornvægt har Tystofte 6rd., den mindste Nordslesvigsk Kæmpebyg. De tidligste Sorter er Erh. Frederiksens og Manø 6rd., de sildigste Korsbyg og Tystofte 6rd.

Tabel 22. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Askov Forsøgsstations Lermark 1906—1908.

Saaet ca. 1. Maj.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr.Td.Ld. mere eller mindre end Maale- prøven			Ctn. Halm pr.Td.Ld. mere eller mindre end Maale- prøven			Beregnet Gennem- snitsudb. i Ctn. pr. Td. Ld. 1907—1908		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Høstdato	Straastivhed. 1—10 10 = mest stivstaaet
	1906	1907	1908	1906	1907	1908	Kærne	Halm		I dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.		
Erh. Fr.s 6rd. . . .	—	+ 2.2	+ 2.8	—	÷ 2.2	÷ 1.5	31.6	35.2	47.8	177	34.4	¹⁸ / ₈	7
Tystofte E	—	+ 2.8	+ 1.9	—	÷ 1.9	÷ 1.5	31.5	35.4	47.1	182	38.5	¹⁷ / ₈	6
Tystofte Korsbyg	+ 0.2	+ 1.7	+ 2.9	0.0	÷ 0.2	+ 0.7	31.4	37.4	45.9	175	37.0	²¹ / ₈	7
Manø 6rd.	÷ 0.3	+ 0.3	+ 1.1	÷ 5.1	÷ 2.5	÷ 1.2	29.8	35.2	45.8	177	35.4	¹¹ / ₈	9
Tystofte Nr. 47 .	÷ 0.2	+ 0.2	+ 0.1	÷ 0.7	÷ 0.8	+ 1.1	29.8	37.5	43.9	173	37.6	¹⁷ / ₈	6
Tystofte 6rd. . . .	29.4	29.8	28.9	44.0	39.3	34.9	29.1	37.1	44.0	178	37.4	¹⁷ / ₈	8
Amager 6rd. . . .	—	÷ 2.0	+ 1.2	—	÷ 0.8	÷ 0.5	28.7	36.4	44.1	177	34.9	¹⁶ / ₈	8
Nordsl. Kæmpeb.	+ 0.2	÷ 2.6	+ 0.7	÷ 1.4	÷ 2.8	+ 1.4	28.1	36.4	43.6	176	35.2	¹⁷ / ₈	8

F. Forsøgene ved Tylstrup 1906—1908.

Antallet af Fællesparceller har hvert Aar været 6. I 1906 var Tystofte Prentice, i 1907 og 1908 Tystofte 6rd. saet som Maaleprøve paa hver tredje Parcel. I Tabel 23 er Udbyttetallene for 1906 omregnede saaledes, at de angiver Mer- eller Mindreudbyttet i Forhold til Tystofte 6rd. Som det vil ses af Tabellen, har Tystofte 6rd. paa denne Forsøgsmark klaret sig meget daarligt; naar Amager 6rd. undtages, har alle de øvrige Sorter hvert Aar givet større Kærneudbytte end Tystofte 6rd. Erh. Frederiksens 6rd. har i begge de Aar, den er prøvet, givet størst Kærneudbytte af alle Sorter; i Gennemsnit har den givet 3.8 Ctn. Kærne mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Halmudbyttet er $\frac{1}{2}$ —1 Ctn. lavere end disse Sorters. Som Nr. 2 i Henseende til Kærneudbytte staar Tystofte E og som Nr. 3 en Prøve Dansk 6rd. fra Tylstrup, der har givet 2.8 Ctn. Kærne mere end Tystofte 6rd., men 1.0 Ctn. mindre end Erh. Frede-

riksens; dens Halmudbytte er lavere end nogen anden Sorts. Omtrent samme Kærneudbytte som Prøven fra Tylstrup har Korsbyg givet, og denne Sort har givet et meget stort Halmudbytte. Nordslesvigsk Kæmpebyg har givet 1.1 Ctn. Kærne og 0.4 Ctn. Halm mere end Tystofte 6rd., men 2.2 Ctn. Kærne mindre end Erh. Frederiksens. Amager 6rd. har af alle de prøvede Sorter givet mindst Kærne og har ogsaa kun givet lidt Halm.

Tabel 23. Resultater af Forsøg med seksradede Bygsorter paa Forsøgsmarken ved Tylstrup 1906—1908.

Saaet ca. 5. Maj.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maale- prøven			Ctn. Halm pr. Td. Ld. mere eller mindre end Maale- prøven			Beregnet Gennem- snitsudb. i Ctn. pr. Td. Ld.		Kærne pCt. af samlet Afgrøde	Vægt af		Tidlighed. 1—5 5 = mest sildig
	1906	1907	1908	1906	1907	1908	Kærne	Halm		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.	
Erh. Frederiksens 6rd.	—	+ 5.0	+ 1.5	—	÷ 0.1	÷ 0.9	14.2	20.9	40.5	173	31.4	1.0
Tystofte E	—	+ 3.0	+ 1.3	—	+ 1.1	÷ 0.3	13.4	21.3	38.1	182	32.4	3.0
Dansk 6rd., Tylstrup.	+ 3.2	—	+ 1.4	÷ 2.3	—	÷ 1.5	13.2	19.5	40.4	173	30.2	1.0
Tystofte Korsbyg . . .	+ 2.0	+ 2.7	+ 1.3	+ 2.9	+ 2.7	+ 0.1	13.1	23.3	36.0	173	36.0	4.0
Nordsl. Kæmpebyg . .	+ 1.7	+ 1.3	+ 0.2	+ 2.2	÷ 0.7	÷ 0.4	12.0	21.3	35.5	172	32.7	2.5
Tystofte Nr. 47	+ 0.5	+ 1.0	+ 0.8	÷ 0.3	÷ 0.4	+ 1.3	11.7	21.0	35.1	173	37.5	3.0
Tystofte 6rd. (Nr. 27)	7.4	19.4	5.8	24.7	27.8	11.3	10.9	21.4	33.7	182	38.4	3.0
Amager 6rd.	—	÷ 0.3	÷ 0.1	—	÷ 1.9	÷ 0.3	10.7	20.0	34.9	179	33.0	2.5

Den højeste Tøndevægt har Tystofte E og Tystofte 6rd., den laveste Nordslesvigsk Kæmpebyg. Den største Kornvægt har Tystofte 6rd. og Korsbyg, den mindste Dansk 6rd. fra Tylstrup. De tidligste Sorter er Erh. Frederiksens 6rd. og Dansk 6rd. fra Tylstrup; derefter følger Nordslesvigsk Kæmpebyg og Amager 6rd., saa Tystofte 6rd. og Tystofte E, og den sildigste er Korsbyg.

VI. Sammendrag af Forsøgsresultaterne.

Forsøgene falder i en ældre og en yngre Periode; denne sidste begynder dog ikke samtidigt paa alle Forsøgsmarker. Den ældre Periode karakteriseres (navnlig ved Tystofte og Lyngby) ved et stort Antal Sorter, der er prøvede i en lang Aarrække med forholdsvis faa Fællesparceller i de enkelte Marker. De fleste af de i denne Periode prøvede Sorter har nu til Dags kun ringe Interesse, fordi de har givet for ringe Udbytte. Desuden vil Saasæd af mange af disse Sorter nu være uerholdelig.

Paa Forsøgsmarken ved Tystofte er i denne ældre Periode (1886—1903) prøvet i alt 28 Sorter (se Tabel 7). Af de mere kendte har Ørslev 6rd. givet det største Kærneudbytte; Nordslesvigsk Kæmpebyg og Femersk 6rd. har givet ca. 1 Ctn. Kærne mindre, Erh. Frederiksens 6rd. ca. $1\frac{1}{2}$ Ctn. mindre, Quedlinborg Kæmpebyg ca. $2\frac{1}{2}$ Ctn. mindre end Ørslev 6rd. I Aarene 1901—1904 blev tre nye Familiestammer fra Tystofte sammenlignede med tre af de ældre Sorter (se Tabel 8) og gav alle betydelig større Kærneudbytte end disse. Den bedste var i disse Aar Tystofte 6rd., der paa Grundlag af disse Aars Forsøg udgik fra Tystofte til almindelig Dyrkning.

Paa Forsøgsmarken ved Lyngby blev i Aarene 1893—1903 prøvet 12 Sorter. Forsøgene i 1893 og 1895 mislykkedes. Erh. Frederiksens 6rd. har her givet det største Kærneudbytte. Quedlinborg Kæmpebyg og Nordslesvigsk Kæmpebyg har dog kun givet en Ubetydelighed mindre. Ørslev 6rd. har givet ca. 1 Ctn., Femersk 6rd. ca. 2 Ctn. Kærne mindre end Erh. Frederiksens 6rd. I Aarene 1903—1904 blev de nye Sorter fra Tystofte sammenlignede med Nordslesvigsk Kæmpebyg og gav alle betydelig mere Kærne end denne (se Tabel 10).

Paa Lermarken ved Askov blev der i Aarene 1886—1888 foretaget Forsøg med 6 Sorter, af hvilke ingen frembyder nogen Interesse (se Tabel 11). I Aarene 1890—1903 prøvedes 4 Sorter (se Tabel 12), af hvilke en tidlig norsk Prøve har givet det største Kærneudbytte. Nordslesvigsk Kæmpebyg har her givet over 1 Ctn. Kærne mere pr. Td. Ld. end Ørslev 6rd. I Aarene 1904—1905 sammenlignedes Tystofte 6rd. med Nordslesvigsk Kæmpebyg og gav $\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre end denne (se Tabel 13).

Paa Sandmarken ved Askov prøvedes i Aarene 1889—1898 4 Sorter. Den tidlige norske 6rd. fra Haug har her, ligesom paa Lermarken, givet større Udbytte end Nordslesvigsk Kæmpebyg og Ørslev 6rd.; de to sidstnævnte har givet samme Kærneudbytte (se Tabel 14).

Paa Sandmarken ved Vester Hassing er i Aarene 1899—1903 prøvet 5 Sorter (se Tabel 15), af hvilke en tidlig moden, lokal Prøve har givet størst Kærneudbytte, omtrent 1 Ctn. mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Ørslev 6rd. har givet ca. $1\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre end sidstnævnte.

Paa temmelig stærk lermuldet Jord ved Abed (Lolland) er i Aarene 1904—1905 prøvet 3 Sorter (se Tabel 16), af hvilke Nordslesvigsk Kæmpebyg og Tystofte 6rd. har givet samme Kærneudbytte, medens Erh. Frederiksens 6rd. har givet ca. $1\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre end disse Sorter.

Paa stærkt leret Jord ved Aakirkeby er i Aarene 1904—1906 ligeledes prøvet 3 Sorter, af hvilke en lokal bornholmsk Prøve har givet det største Kærneudbytte; Nordslesvigsk Kæmpebyg har givet ca. $3\frac{1}{2}$ og Amager-Byg ca. $4\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre end denne. Den bornholmske Prøve var, i Mod-sætning til de to sidstnævnte, en tidlig Sort, og dette har vistnok spillet en Rolle for Resultatet af disse Aars Forsøg.

I den nye Forsøgsperiode er der prøvet et mindre Antal Sorter paa et større Antal Fællesparceller og med Maaleprøve paa hver 2. eller 3. Parcel. Som Maaleprøve er i 1907—08 paa alle Forsøgsmarker og i 1905—06 ved Tystofte benyttet Tystofte 6rd., ellers i 1905—06 Tystofte Prentice. Disse sidste Aars Forsøg maa gennemgaaende betragtes som meget paalidelige. Detaillerede Oversigter over Resultaterne fra de forskellige Forsøgsmarker findes i Tabellerne 18—23. I Tabel 24 er Resultaterne fra alle Forsøgsmarker med Undtagelse af Aakirkeby sammenstillede. I Tabellen er Forsøgsmarkerne ordnede efter Saatiden, saaledes at Abed, hvor Forsøgene i 1906—08 gennemsnitlig er saaede den 17. April, er stillet først, Tylstrup, hvor de gennemsnitlig er saaede den 5. Maj, sidst.

Som det fremgaar af Tabel 24, har Tystofte Korsbyg og Erh. Frederiksens 6rd. af alle de prøvede Sorter givet det største Kærneudbytte. Paa Forsøgsmarkerne ved Abed og Tystofte, hvor Forsøgene er saaede ca. 20. April, har Korsbyg givet størst Kærneudbytte, medens Erh. Frederiksens

Tabel 24. Resultater af Forsøgene med seksradede Bygsorter paa alle Forsøgsmarker i Aarene 1905—1908.

Sortens Navn	Ctn. Kærne pr. Td. Ld.					Ctn. Halm pr. Td. Ld.					Kærne pCt af samlet Afgrøde	Vægt af		Tidlighed. 1—5 1 = tidligst	Straastivhed. 1—10 1 = mest blødsraaet
	Abed 1906—08 Saaet ¹⁷ / ₄	Tystofte 1905—08 Saaet ²² / ₄	Lyngby 1905—08 Saaet ¹ / ₅	Askov 1907—08 Saaet ² / ₅	Tylstrup 1906—08 Saaet ⁵ / ₅	Abed 1906—08 Saaet ¹⁷ / ₄	Tystofte 1905—08 Saaet ²² / ₄	Lyngby 1905—08 Saaet ¹ / ₅	Askov 1907—08 Saaet ² / ₅	Tylstrup 1906—08 Saaet ⁵ / ₅		1 dansk Td. i Pd.	1 Korn i Mgr.		
1. Tystofte Korsbyg	29.4	31.5	27.7	31.4	13.1	52.6	36.5	49.1	37.4	23.3	40.1	179	36.9	5	4.8
2. Erh. Frederiksens 6rd. .	—	29.9	28.5	31.6	14.2	—	32.5	44.6	35.2	20.9	42.5	179	33.5	1	5.4
3. Tystofte E	26.4	31.4	26.4	31.5	13.4	49.4	35.6	46.8	35.4	21.8	40.6	186	35.9	3 ¹ / ₂	4.9
4. Tystofte 6rd.	26.6	29.8	26.0	29.1	10.9	48.4	34.6	46.6	37.1	21.4	39.5	184	38.3	3 ¹ / ₂	5.9
5. Nordslesvigsk Kæmpebyg	24.2	29.1	25.2	28.1	12.0	47.5	34.3	46.7	36.4	21.8	38.9	182	35.1	3	5.8
6. Amager 6rd.	26.3	27.8	23.6	28.7	10.7	48.9	33.2	46.9	36.4	20.0	38.7	183	35.5	3	5.8

6rd. staar højest ved Lyngby, Askov og Tylstrup, hvor Forsøgene er saae i første Uge af Maj. Paa de to sidstnævnte Forsøgsmarker har Tystofte E givet en Ubetydelighed mere Kærne end Korsbyg og ved Tystofte betydelig mere end Erh. Frederiksens, medens den ved Lyngby har givet betydelig mindre Kærne end disse to Sorter. Tystofte 6rd. har givet mindre Kærne end de tre førstnævnte Sorter paa alle Forsøgsmarker (undtagen ved Abed, hvor den har givet en Ubetydelighed mere end Tystofte E). Nordslesvigsk Kæmpebyg har givet mindre Udbytte end Tystofte 6rd. paa alle Forsøgsmarker, undtagen ved Tylstrup, hvor den har givet ca. 1 Ctn. Kærne mere end denne. Amager-Byg har overalt givet mindre Kærneudbytte end Tystofte 6rd.; ved Abed og Askov har den givet mere, paa de øvrige tre Forsøgsstationer mindre Kærne end Nordslesvigsk Kæmpebyg.

Hvad Halmudbyttet angaar, staar Korsbyg højest; Tystofte E og Tystofte 6rd. har givet ca. 2, Nordslesvigsk Kæmpebyg og Amager-Byg ca. $2\frac{1}{2}$ Ctn. Halm mindre pr. Td. Ld. Det mindste Halmudbytte, ca. 4 Ctn. mindre end Korsbyg, har Erh. Frederiksens 6rd. givet.

Den højeste Tøndevægt har Tystofte E (186 Pd.); derefter følger Tystofte 6rd. (184 Pd.), Amager-Byg (183 Pd.), Nordslesvigsk Kæmpebyg (182 Pd.); lavest staar Korsbyg og Erh. Frederiksens 6rd. (179 Pd.).

Hvad Kornvægten angaar, staar Tystofte 6rd. øverst (38.3 Mgr.); derefter følger Korsbyg (36.9 Mgr.), Tystofte E (35.9 Mgr.), Amager-Byg (35.3 Mgr.) og Nordslesvigsk Kæmpebyg (35.1 Mgr.); den mindste Kornvægt har Erh. Frederiksens 6rd. (33.5 Mgr.).

Den sildigste Sort er Korsbyg; den tidligste Erh. Frederiksens 6rd.; af de øvrige Sorter er Tystofte E og Tystofte 6rd. en Smule sildigere end Nordslesvigsk Kæmpebyg og Amager-Byg.

Paa de forskellige Sorters Straastivhed synes der ikke at være nogen stor Forskel, og Forholdene synes at være varierende fra Mark til Mark og fra Aar til Aar, hvorfor der ikke kan tillægges de i sidste Kolonne anførte Karakterer for Straastivheden nogen stor Værdi.

VII. Om de i Forsøgene prøvede Bygsorter.

A. Sorter af almindelig seksradet Byg (*Hordeum vulgare* L.).

Amager-Byg er en temmelig sildig Sort, som under dette Navn er prøvet i Forsøgene i Københavns Amts Landboforening*), hvorfra den atter er kommen til Forsøgsstationerne. Oprindelig stammer den fra en Gaard paa Amager; men da Konsulent *Joh. Hansen*, der ledede Forsøgene det første Aar, ikke ved sin Død efterlod sig nogen Optegnelse om den, vides det ikke, fra hvilken Gaard den stammer. I Københavns Amts Landboforenings Forsøg i Aarene 1899—1903 gav Amager-Bygget (Nr. 1) gennemsnitlig ca. $\frac{1}{2}$ —1 Ctn. Kærne mere end den næstbedste Sort, Nordslesvigsk Kæmpebyg, og blev derfor paa Landboforeningens Foranstaltning fremavlet og vandt ikke ringe Udbredelse i Københavns-Egnen. Forsøgene i Københavns Amts Landboforening i Aarene 1904 og 1905 viste imidlertid, at Amager-Bygget ikke kunde staa Maal med Tystofte 6rd., idet dette sidste gennemsnitlig gav ca 3—3 $\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mere pr. Td. Ld. Derimod gav Amager-Bygget ogsaa i disse to Aars Forsøg noget mere Kærne end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Ogsaa paa Forsøgsmarkerne ved Abed og Askov har Amager-Bygget givet større Kærneudbytte end Nordslesvigsk Kæmpebyg (se Tabel 24), medens det paa Forsøgsmarkerne ved Tystofte, Lyngby og Tylstrup har givet betydelig mindre Kærne end denne Sort. Paa alle Forsøgsmarker har det givet betydelig mindre Kærne end Erh. Frederiksens 6rd. og Tystofte Korsbyg, hvilke Sorter sikkert vil fortrænge det. Amager-Bygget har korthaaret Bugstilk, og det første Par Siderygner er glatte (γ -Typen). Halmmængden er middelstor, Tøndevægten ret høj og Kærnerne af Middelstørrelse.

Dansk 6rd. Byg. Med dette Navn betegnes ikke nogen bestemt Sort, men det benyttes som Fællesbetegnelse for alle de Prøver i Forsøgene, der har været dyrkede her i Landet i en længere Aarrække, og hvis nærmere Oprindelse ikke kendes. Saa godt som alt fra gammel Tid her i Landet dyrket 6rd. Byg er af blandet Type, d. v. s., man finder Korn med korthaaret og med langhaaret Bugstilk, med glatte og ru Siderygner. I Reglen er enten α -Typen eller γ -Typen**) den overvejende, Siderygnerne altsaa i Reglen glatte. Alle de Prøver, der henføres til Dansk 6rd. Byg, er tidlig modne, med smaa Kærner og lav Tøndevægt. Ydeevnen er rimeligvis ret forskellig, men Forsøgene med disse Prøver er ikke saa omfattende, at de tillader en sikker Udpegning af særlig gode eller særlig daarlige Prøver. I størst Udstrækning er Forsøg med Dansk 6rd. Byg foretaget paa Forsøgsmarken ved Tystofte, hvor der i Aarene 1886—1903 er prøvet i alt 7 saadanne Prøver. De fem af disse modtoges i Efteraaret 1888 fra Udstillingen i Køben-

*) Se Beretning om Landboforeningernes Virksomhed for Planteavl paa Sjælland 1906, Side 235—252.

**) I de dyrkede Bygformers Systematik betegnes (efter Forslag af *P. Bolin* i Allmänna svenska utsädesföreningens tidskrift III, 1893, Side 21) med α Former med langhaaret Bugstilk og glatte Sidenerver, med β langhaaret Bugstilk og tandede Sidenerver, med γ korthaaret Bugstilk og glatte Sidenerver, og med δ korthaaret Bugstilk og tandede Sidenerver.

havn*), hvortil de var komne fra Barfredshøj ved Taastrup, St. Magleby paa Amager, Vangede Bakkegaard ved Gentofte, Kirkebjerggaard ved Glostrup og Sdr. Elkjær ved Sulsted. En sjette Prøve modtoges fra Skrinshavegaard ved Naarup og en syvende fra en Gaard i Tystofte, begge i 1893. Af alle disse gav Prøven fra Barfredshøj det største Kærneudbytte, ca. 1 Ctn. mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg, og Prøven fra Tystofte det mindste Kærneudbytte, ca. 2 Ctn. mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg (se Tabel 7); I Forsøgene ved Lyngby gav Prøven fra Skrinshavegaard et godt Kærneudbytte (se Tabel 9). Paa Vester Hassing Sandmark prøvedes i Aarene 1899—1903 en paa Langholt (Nabogaard til Forsøgsgaarden i Vester Hassing) dyrket 6rd. Bygsort, der i disse Aar gav størst Kærneudbytte af alle Sorter (se Tabel 15). I Forsøgene ved Aakirkeby er prøvet en lokal bornholmsk Stamme af 6rd. Byg, der i de første tre Forsøgsaar gav betydelig mere Kærne end Nordslesvigsk Kæmpebyg (se Tabel 17), men som i de sidste to Aars Forsøg næppe har kunnet staa Maal med de nye Stammer fra Tystofte (se Tabel 21). Ved Askov er i Aarene 1906—08 prøvet en Stamme 6rd. Byg fra Manø, der har givet et ganske godt Kærneudbytte (se Tabel 22). Endelig er paa Forsøgsmarken ved Tylstrup i Aarene 1906 og 1908 prøvet en Stamme 6rd. Byg fra en Gaard i Tylstrup, der ligeledes har givet et anseligt Kærneudbytte (se Tabel 23). Gennemgaaende har altsaa de i Forsøgene prøvede Stammer af Dansk 6rd. Byg givet et godt Kærneudbytte, hvorimod Halmudbyttet er lille. De i de senere Aar prøvede Stammer har dog ikke kunnet staa Maal med Erh. Frederiksens 6rd. i Henseende til Kærneudbytte. I forskellige jyske Landboforeninger er lokale Stammer af 6rd. Byg i 13 Forsøg i Aarene 1906—08 sammenlignede med Nordslesvigsk Kæmpebyg og har i 9 af disse givet det største Kærneudbytte, hvilket stemmer godt overens med Resultaterne fra Forsøgsstationerne.

Erh. Frederiksens 6rd. Byg er ligesom foregaaende af blandet Type og ligner i det hele overordentlig meget de andre Prøver af Dansk 6rd. Byg; det er ligesom disse tidlig modent, smaa-kornet og har temmelig lav Tøndevægt. I de ældre Forsøg ved Tystofte og Lyngby indtil 1903 har Erh. Frederiksens 6rd. givet omtrent samme Kærneudbytte som Nordslesvigsk Kæmpebyg, ved Tystofte lidt mindre, ved Lyngby lidt mere (se Tabellerne 7 og 9). Den i Forsøgene i disse Aar dyrkede Prøve modtoges fra *Erh. Frederiksen* i Nakskov i Foraaet 1891. I 1904 modtoges en ny Prøve fra *Erh. Frederiksen jun.*, og denne har paa alle Forsøgsmarker givet et udmærket Kærneudbytte, langt mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Det samme gælder en i Aaret 1907 fra Forpagter *Lautrop*, Gisselfeld pr. Haslev, modtagen Prøve, med hvilken Forsøgene i 1907 og 1908 er foretagne (se Tabel 24). I disse Aar er Erh. Frederiksens 6rd. overhovedet den bedste af alle Sorter paa Forsøgsmarkerne ved Lyngby, Askov og Tylstrup, medens den ved Tystofte overgaaes af Tystofte Korsbyg og Tystofte E. De ældre og nyere Forsøg synes altsaa paa dette Punkt at være i Uoverensstemmelse; men denne hidrører sikkert fra, at de i 1904 og 1907 modtagne Prøver har været forskellige fra den i 1891 modtagne. Resultaterne af de ældre Forsøg ved Tystofte og Lyngby stemmer nemlig godt overens

*) Se Special-Katalog for Korn- og Frø-Udstillingen paa den nordiske Udstilling i København 1888, Side 58—59.

med Resultaterne af Maltbygdvalgets Forsøg i Aarene 1896—1902, hvortil benyttedes Saasæd fra Forsøgsstationen ved Tystofte. Erh. Frederiksens 6rd. Byg gav i disse Forsøg*) ved 1. Saaning gennemsnitlig 1.7, ved 2. Saaning 0.7 og ved 3. Saaning 0.1 Ctn. Kærne mindre pr. Td. Ld. end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Yderligere bekræftes dette Resultat af Forsøgene i Københavns Amts Landboforening i Aarene 1899—1900**), hvor den benyttede Prøve af Erh. Frederiksens 6rd. Byg stammede fra Forsøgsstationen ved Lyngby; den gav her 1.2 Ctn. mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Der er saaledes ingen Tvivl om, at Resultaterne af de ældre Forsøg paa Forsøgsstationerne er paa-lidelige nok, og Uoverensstemmelserne mellem disse og de sidste Aars Forsøg maa derfor hidrøre fra, at de benyttede Prøver har været forskellige. Ifølge velvillig Meddelelse fra *Erh. Frederiksen jun.*, Svindingegaard, har hans Fader dyrket to Stammer af 6rd. Byg, af hvilke den ene dog vistnok ingen Sinde er formeret i større Stil. Begge Prøver stammer, saa vidt vides, fra Dansk 6rd. Byg, og Fremgangsmaaden ved Forædlingen har stede været meget simpel, idet den kun har bestaaet i jævnlige omhyggeligt Aksudvalg. Det er jo herefter muligt, at de to Stammer kan have været af forskellig Ydeevne, og at den Prøve, Forsøgsstationerne i 1891 fik, har været af den daarligste, medens den, som leveredes af *Erh. Frederiksen jun.* i 1904, har været af den bedste Stamme. En anden Mulighed er det, at den paagældende Stamme er undergaaet Forbedringer i Tiden mellem 1891 og 1904 ved det foretagne Aksudvalg. For den første Formodning kunde det tale, at der foreligger gunstige Resultater af Forsøg med Erh. Frederiksens 6rd. Byg allerede fra 1892***), hvor det i Markfrøkontorets Forsøg paa Holmegaard gav 2 Ctn. Kærne mere pr. Td. Ld. end Nordslesvigsk Kæmpebyg og 7½ Ctn. mere end »Almindelig 6rd. Byg«. Fra Markfrøkontorets Side er Erh. Frederiksens 6rd. Byg da ogsaa gentagne Gange anbefalet som »særlig fortrinlig og den stærkest ydende blandt os bekendte 6rd. Bygstammer« †). Endnu skal det bemærkes, at den paa Forsøgsstationerne i Aarene 1907—08 dyrkede Prøve modtoges fra Forpagter *Lautrop*, Gisselfeld, der atter har faaet den fra Forpagter *Willum-sen*, Anhof pr. Øksendrup, og at sidstnævnte yderligere har søgt at forbedre Sorten gennem Aksudvalg. Erh. Frederiksens 6rd. Byg synes ikke at være prøvet i noget lokalt Forsøg ud over de før nævnte i Københavns Amt. Efter Resultaterne af de senere Aars Forsøg paa Forsøgsstationerne maa Erh. Frederiksens 6rd. Byg sikkert antages foreløbig at være den 6rd. Bygsort, der giver det største Kærneudbytte under de Forhold, hvor man i størst Udstrækning dyrker 6rd. Byg her i Landet, altsaa særlig i Nord- og Vestjylland. Kun ved tidlig Saaning overgaas den af Korsbyg, men ellers ikke af nogen anden prøvet Sort. Saa længe det ikke er fuldt opklaret, om der er udbredt

*) Se *Chr. Sonne*: Slutningsberetning om Maltbyg- og Hvedeudvalgets Virksomhed vedrørende Byg- og Hvedeavl. Tidsskrift for Landbrugets Planteavl, 11. Bind, Side 110—114.

**) Beretning om Landboforeningernes Virksomhed for Planteavl paa Sjælland 1906, Side 235—252.

***) Se *Chr. J. Jacobsen*: Dyrkningsforsøg med Havre og Byg i Om Landbrugets Kulturplanter og dertil hørende Frøavl, 10. Bind, 1893, Side 147.

†) Markfrøkontorets 28. Aarsberetning 1900, Side 10.

to forskellige Stammer under Navn af Erh. Frederiksens 6rd. Byg, maa der imidlertid vises nogen Forsigtighed paa dette Punkt, idet ovenstaaende Dom selvfølgelig kun med Sikkerhed gælder de Partier, hvorfra de til Forsøgene i 1904 og 1907 leverede Prøver stammer.

Femersk 6rd. Byg var en temmelig sildig Sort, der vistnok i mange Henseender lignede Nordslesvigsk Kæmpebyg. Det har tidligere været lidt udbredt her i Landet. I 1837 skriver saaledes *C. Dalgas**), at »i de senere Aar har man paa Fyen igen begyndt at saa lidt deraf (d. v. s. af seksradet Byg) under Navn af »femmersk Byg««. Nu er det vist dog ganske forsvundet igen, eller i hvert Fald er Navnet og Oprindelsen glemte. Den i Forsøgene dyrkede Prøve er modtagen gennem Markfrøkontoret 1893. Paa Forsøgsmarken ved Tystofte har det givet omtrent samme Kærneudbytte som Nordslesvigsk Kæmpebyg (se Tabel 7), ved Lyngby derimod ca. 2 Ctn. Kærne under dette (se Tabel 9). Halmudbyttet er paa begge Forsøgsmarker meget stort, henholdsvis ca. 1½ og 2½ Ctn. større end Halmudbyttet af Nordslesvigsk Kæmpebyg. Tøndevægten og Kornvægten er omtrent som for Nordslesvigsk Kæmpebyg, snarest lidt højere.

Nordslesvigsk Kæmpebyg er opdrættet af Gaardejer *Jørgen Jensen* i Snogbæk (nu Saksgaard) i Nordslesvig. Ifølge *H. A. B. Vestergaard****) skal Sorten nedstamme fra en enkelt Plante, altsaa være en Familiestamme, hvilket dens store Ensartethed ogsaa tyder paa. Den er af ren γ -Type, d. v. s., Bugstilkens korthaaret og Siderygnerverne glatte, Aksene er temmelig lange, Kornene godt middelstore og med temmelig høj Tøndevægt. Den modnes temmelig sent. Nordslesvigsk Kæmpebyg begyndte allerede i Slutningen af 80erne at vinde Indgang her i Landet og fik senere ikke ringe Udbredelse. Hertil bidrog vel nok, at det i Maltbygdvalgets Forsøg gav større Kærneudbytte end de andre tre prøvede Sorter (Erh. Frederiksens 6rd., Ørslev 6rd. og Svensk 6rd. fra Svaløf***). I de af forskellige Landboforeninger foretagne lokale Forsøg med 6rd. Bygsorter har det derimod ingenlunde udmærket sig. I 13 Forsøg i Jylland i Aarene 1906—08 har Nordslesvigsk Kæmpebyg været sammenlignet med det stedlige 6rd. Byg og har kun i 4 af disse Forsøg givet det største Kærneudbytte. Derimod gav Nordslesvigsk Kæmpebyg i Forsøgene i Københavns Amts Landboforening 1899—1905 større Kærneudbytte end de lokale Stammer med Undtagelse af Amager-Byg Nr. 1. Forsøgsstationerne har modtaget Saasød af Nordslesvigsk Kæmpebyg 1889 og 1893 fra Snogbæk (gennem Markfrøkontoret), og 1904 fra Saksgaard. I de ældre Forsøg paa Forsøgsstationerne har Nordslesvigsk Kæmpebyg som Regel været blandt de bedste Sorter, om end det ikke paa nogen af de Forsøgsmarker, hvor der er prøvet et større Antal Sorter, staar som Nr. 1 i Henseende til Kærneudbytte. I de senere Aars Forsøg overgaas Nordslesvigsk Kæmpebyg overalt med Hensyn til Kærneudbyttet af Erh. Frederiksens 6rd. Byg, Korsbyg og Tystofte E., paa de fire af de fem Forsøgsmarker tillige af Tystofte 6rd. (se Tabel 24), og for disse Sorter bør det derfor nu vige Pladsen.

*) Se Bidrag til Kundskab om de danske Provindsers nærværende Tilstand i oekonomisk Henseende, 9. Bind, Svendborg Amt, ved *C. Dalgas*, 1837.

**) Se *H. A. B. Vestergaard*: Planteforædlingsarbejde, specielt med Henblik paa Kornsorterne, København 1908, Side 19.

***) Se *Chr Sonne*, l. c.

Norsk 6rd. Byg. Under dette Navn er sammenfattet 5 lokale Stammer, der vistnok alle er modtagne fra Forsøgsleder, Overlærer *Bastian R. Larsen*, Aas, og som alle er prøvede i de norske Markforsøg. De er alle tidlig modne, smaakornede og af lav Tøndevægt og benævnes efter det Sted, hvorfra de oprindelig stammer (Haug eller Vardalen, Tryssil, Heire, Hedemarken og langakset fra Skaugum). Hertil slutter sig endvidere en saakaldet »Stjernebyg« (fra Vang), der ifølge Meddelelse fra Overlærer *Bastian R. Larsen* var en almindelig firkantet Byg. Af de forskellige norske Stammer har Prøven fra Haug givet langt det største Kærneudbytte; ved Lyngby, Askov og Vester Hassing staar den i den ældre Forsøgsrække som en af de bedste af alle prøvede Sorter, medens den ved Tystofte kommer betydeligt længere ned i Rækken. Denne Stamme afviger fra de andre norske Prøver ved at have betydelig højere Kornvægt og Tøndevægt, omtrent som Dansk 6rd. Byg. De øvrige Stammer er kun prøvede ved Tystofte og til Dels ved Lyngby og har alle givet lavt Kærneudbytte. I de norske Forsøg*) staar Prøverne fra Tryssil og Heire som nogle af de bedste Sorter og har i Gennemsnit givet henholdsvis 2 og 1½ Kg. Kærne mere pr. Are end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Norsk langakset staar derimod betydeligt lavere, idet den har givet 1 Kg. Kærne mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Ingen af disse norske Stammer vil kunne faa Betydning for danske Forhold.

Odessa-Byg. Under dette Navn er opført en ved Tystofte dyrket Prøve af det saakaldte »Sortehavs-Byg« eller »Russisk Byg«, der indføres i stor Mængde her til Landet til Foderbyg. Det var meget tidlig modent, storkornet, men med lav Tøndevægt. Det har givet godt middelstort Kærneudbytte, men meget lidt Halm.

Quedlinborg Kæmpebyg er en fra Firmaet Gebrüder *Dippe* i Quedlinborg, Prov. Sachsen, i 1887 modtagen Sort, der er prøvet ved Tystofte og Lyngby. Det er temmelig tidlig modent med Kornvægt og Tøndevægt lidt under Middelt. Ved Lyngby har det givet ret anseligt Kærneudbytte, ved Tystofte derimod knap middelstort.

Svensk 6rd. Byg. Under dette Navn er opført en Prøve, der modtoges 1891 fra Utsædes-Aktiebolaget i Svaløf. Det er ikke noget Forædlingsprodukt fra Forædlingsanstalten, men en Prøve af det i Egnen omkring Svaløf dyrkede 6rd. Byg. Det var meget tidlig modent med Tøndevægt og Kornvægt omtrent som alm. dansk 6rd. Byg og har baade ved Tystofte og Lyngby givet under Middeltudbytte af Kærne og Halm. I Malthygudvalgets Forsøg**) gav det ogsaa betydeligt mindre Udbytte end de øvrige tre Sorter.

Tystofte E er en Familiestamme, udvalgt af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* af det gamle Ørlev-Byg (se dette). Det har korthaaret Bugstilk og ru Siderygnerver, (♂-Type). Kornvægten er temmelig høj, og Tøndevægten er højere end af nogen anden kendt seksradet Bygsort. Det er sildig modent (som Tystofte 6rd.). Ved Tystofte, Lyngby og Abed har det givet mindre Kærne end Tystofte Korsbyg, ved Askov og Tystrup derimod lidt mere end dette, men lidt mindre end Erh. Frederiksens 6rd.

*) Se *Bastian R. Larsen*: 18. Aarsberetning om Norges Landbrugshøjskoles akervekstforsøg (Kristiania 1907), Side 11—65.

**) Se *Chr. Sonne*, l. c.

Tystofte Korsbyg er ligeledes en af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* udvalgt Familiestamme, der er udvalgt af den skarpest sorterede (mest storkornede) Prøve i Sorteringsforsøgene med 6rd. Byg*). Det har hidtil været betegnet »Tystofte Nr. 25«. Det er den sildigste af alle Sorter af alm. seksradet Byg; Kornvægten er høj, men Tøndevægten temmelig lav. Ved Abed og Tystofte har denne Sort givet størst Kærneudbytte af alle Sorter, og ved Lyngby, Askov og Tylstrup overgaas Korsbygget i Henseende til Kærneudbytte kun af Erh. Frederiksens 6rd. Ved tidlig Saaning er det uden Tvivl den bedste kendte seksradede Bygsort. I Henseende til Halmudbytte staar Korsbygget paa alle fem Forsøgsmarker højest af alle Sorter.

Tystofte 6rd. Byg (tidligere betegnet »Tystofte Nr. 27«) er en af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* udvalgt Familiestamme, der ligesom Korsbygget stammer fra den mest storkornede Prøve i Sorteringsforsøgene. Det er den mest storkornede af de her omtalte seksradede Bygsorter, og ogsaa Tøndevægten er høj. Det er sildig modent og har ligesom Korsbygget korthaaret Bugstilk og glatte Siderygnerver (γ -Type). Som tidligere nævnt, gav Tystofte 6rd. Byg i Københavns Amts Landboforenings Forsøg i 1904—05 ca. 3—3½ Ctn. Kærne mere pr. Td. Ld. end den næstbedste Sort, Amager-Byg. Ved 4 Forsøg paa Fyn i 1906 og 1907 gav Tystofte 6rd. Byg i 1 Forsøg ca. 5½ Ctn. Kærne mere end Dansk 6rd. Byg og i 3 Forsøg henholdsvis 3, 2 og 1½ Ctn. Kærne mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. I Jylland har det i Aarene 1906—08 været prøvet i 12 Forsøg sammen med lokale Prøver af seksradet Byg og har i 7 Forsøg givet større, i 5 mindre Kærneudbytte end disse. I 8 af Forsøgene er Tystofte 6rd. Byg sammenlignet med Nordslesvigsk Kæmpebyg og har i 3 Forsøg givet mere, i 4 mindre, og i 1 samme Kærneudbytte som dette. Gennemgaaende har Tystofte 6rd. Byg altsaa klaret sig bedre paa Øerne end i Jylland, og det samme gælder for Forsøgsstationernes Vedkommende. Ved Tystofte, Lyngby, Abed og Aakirkeby har det saaledes givet ½—2½ Ctn. Kærne mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg, og Merudbyttet er ikke saa lidt større paa de to Forsøgsmarker med stærk lermuldet Jord ved Abed og Aakirkeby end paa den lettere lermuldede Jord ved Tystofte og Lyngby. Paa Askov Lærmark gav Tystofte 6rd. Byg i 1904—05 ca. ½ Ctn. Kærne mindre, i 1906—08 ca. 1 Ctn. Kærne mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg, og ved Tylstrup gav det i 1906—08 ca. 1 Ctn. Kærne mindre end dette. Dansk 6rd. Byg (Manø og Tylstrup) har baade ved Askov og Tylstrup givet større Kærneudbytte end Tystofte 6rd., der saaledes efter alt foreliggende slet ikke egner sig for jydsk Forhold. I de senere Aars Forsøg har Tystofte 6rd. Byg overalt givet betydelig mindre Kærneudbytte end Korsbyg og Erh. Frederiksens 6rd. Byg, og for disse Sorter bør det nu vige Pladsen.

Zborower Vekselbyg er modtaget i 1886 fra Opdrætteren, *C. Rambouseck* i Zborow, Böhmen. Navnet Vekselbyg hidrører fra, at det kan benyttes baade som Vinterbyg og Vaarbyg**). I begge Tilfælde giver det dog altfor

*) Om disse se *P. Nielsen*: »Forsøg med større og mindre Saakorn, samt Bemærkninger om Kulturplanternes Forædling i Almindelighed«. Beretning om den Nordiske Landbrugskongres i København 1888, Side 488—524.

***) Se *P. Nielsen*: Tidsskrift for Landbrugets Plantecavl, 1. Bind, 1895, Side 71.

ringe Udbytte til at kunne faa Betydning for vore Forhold. Det er meget tidlig modent, har temmelig smaa Korn og lav Tøndevægt.

Ørslev 6rd. Byg er en ejendommelig Sort, som Statskonsulent *P. Nielsen* fandt dyrket i Ørslev allerede sidst i 70erne, og som han herfra førte med til Tystofte. Hvorledes Sorten er fremkommen, vides ikke. *P. Nielsen* ansaa den, saa vidt vides, for opstaaet ved frivillig Krydsning mellem seksradet og toradet Byg, og meget taler for, at dette kan være rigtigt, idet man stadigt imellem den seksradede Hovedtype har kunnet finde toradede Aks og Overgangsformer mellem seksradede og toradede. Sorten var meget sildig moden og storkornet; Tøndevægten over Middel. I Forsøgene ved Tystofte i Aarene 1886—1903 gav Ørslev 6rd. Byg et stort Udbytte, ca. 1 Ctn. Kærne og 1 Ctn. Halm mere end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Paa de andre Forsøgsmarker har det givet mindre Kærneudbytte, hvorimod Halmudbyttet overalt er temmelig stort; det har ved Lyngby givet ca. $\frac{1}{2}$, paa Askov Lermark ca. 1 og ved Vester Hassing ca. $1\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre pr. Td. Ld. end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Tystofte 6rd. Byg og Ørslev-Bygget har klaret sig bedst paa den gode Jord paa Øerne og daarligst paa Sandjorden i Vendsyssel. Ørslev 6rd. Byg er ogsaa prøvet i Maltbygudvalgets Forsøg i Aarene 1896—1902*) og gav her ca. $1\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Ogsaa i Københavns Amts Landboforenings Forsøg er Ørslev-Bygget prøvet i Aarene 1899—1903 og har her givet ca. $\frac{1}{2}$ Ctn. Kærne mindre end Nordslesvigsk Kæmpebyg. Fra Ørslev 6rd. Byg stammer den af Forsøgsleder *N. P. Nielsen* opdrættede Tystofte E.

B. Afvigende Sorter.

Afrikansk 6rd. Byg (*Hordeum coerulescens Sér.*) afviger fra almindelig seksradet Byg derved, at Aksene og Kornene er af graalig eller graagul Farve. Aksene er temmelig korte og tætte. Karakteristisk for Sorten er navnlig de overordentlig store Korn, idet Kornvægten endogsaa er højere end de fleste toradede Bygsorters. Ifølge *Körnische* er det almindelig udbredt i Nordafrika og i de sydlige Dele af Spanien, Italien og Tyrkiet. I Forsøgene ved Tystofte har Afrikansk 6rd. Byg givet et lille Kærneudbytte, men stort Halmudbytte; det er sildig modent og har lav Tøndevægt.

Gaffelbyg (*H. trifurcatum* Schl., ofte kaldet Nepaul-Byg og Himalaya-Byg) afviger fra almindelig seksradet Byg ved at Stakken mangler, hvorimod Inderavnen løber ud i en tungeformet Forlængelse, der forneden paa hver Side har en udadrettet Flig; tillige er Kornene nøgne, d. v. s., Inderavnerne er ikke fastvoksede til Frugtskallen, men omgiver denne løst, saa at Kornene ved Tærskningen, ligesom hos Rug og Hvede, frigøres for Inderavnerne. Aksene er noget mere sammentrængte end hos almindelig seksradet Byg. Gaffelbygget skal stamme fra Ostindien og dyrkes ikke i Europa undtagen i botaniske Haver o. l. Steder. Paa Forsøgsmarken ved Tystofte gav det af alle prøvede Sorter det mindste Kærneudbytte, hvorimod Halmudbyttet var ret stort. Kærnerne er store og har en meget høj Tøndevægt (omtrent som Hvede). Modningen indtræder ret sent.

*) Under det misvisende Navn »Tystofte 6rd. Byg«, se *Chr. Sonne*, l. c.

Nøgen 6rd. Byg, ogsaa kaldet Himmel-Byg (*Hordeum coeleste* L.) afviger fra almindelig seksradet Byg ved at have nøgne Korn. Disse er betydelig mindre end Gaffelbyggets og har lavere Tøndevægt. Det fandtes dyrket hist og her i Mellemeuropa allerede i første Halvdel af det 16. Aarhundrede, da man begyndte at beskæftige sig med Botanik og Landbrugsvidenskab; men det har dog næppe noget Steds haft stor Betydning. I Slutningen af det 18. og Begyndelsen af det 19. Aarhundrede blev det forsøgsvis dyrket hist og her i Danmark og der foreligger fra denne Tid talrige Meddelelser i Litteraturen om Himmel-Bygget. I Forsøgene ved Tystofte har det kun givet et lille Kærneudbytte.

Sort 6rd. Byg (*Hordeum nigrum* Willd.) afviger fra almindelig seksradet Byg ved, at Aksene og Kærnerne (Inderavnerne) er af blaasort Farve. Det er en meget sildig moden Sort (skal i sydligere Lande være Vinterbyg) med knap middelstore Kærner og lav Tøndevægt. Kærneudbyttet er ved Tystofte stort, omtrent som af Ørslev 6rd. Byg.

Stjernebyg eller sekskantet Byg (*Hordeum hexastichum* L.) afviger fra almindelig seksradet Byg derved, at Kærnerækkerne alle danner samme Vinkel med Aksen, hvorved Akset faar et sekskantet Tværnit. I Tabellerne er opført to Prøver, af hvilke den norske dog, ifølge Meddelelse fra Forsøgsleder *Bastian R. Larsen*, var en almindelig seksradet Byg. Derimod var »Stjernebyg, gl. Avl« vistnok en ægte sekskantet Byg, som *P. Nielsen* havde haft i Kultur allerede i Ørslev og førte med sig til Tystofte. Sidstnævnte Sted har denne Prøve givet knap middelstort Udbytte baade af Kærne og Halm; Kærnerne er knap middelstore, og Tøndevægten er lav.

Det til Grund for denne Beretning liggende detaillerede Talmateriale findes i Statens Planteavlsudvalgs Arkiv, hvor det vil være tilgængeligt for enhver, der maatte ønske at gøre sig bekendt med Enkelthederne deri.
